

Έρευνα για την ενσωμάτωση της Κυκλικής Οικονομίας στις Ελληνικές Επιχειρήσεις

Climate Change and Sustainability
Services, EY Ελλάδα

Ιούνιος 2023

Περιεχόμενα

Εισαγωγικό σημείωμα 3

1 Σύνοψη έρευνας 4

2 Σκοπός και ταυτότητα έρευνας 6

3 Βασικά συμπεράσματα 14

4 Ανάλυση και τεκμηρίωση 16

5 Προτάσεις επιτάχυνσης της μετάβασης 40

6 Παραρτήματα 44

Εισαγωγικό σημείωμα

Αγαπητέ αναγνώστη,

Η Κυκλική Οικονομία είναι ένα «πράσινο μοντέλο ανάπτυξης» και αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο του νέου ευρωπαϊκού και παγκόσμιου οικονομικού μοντέλου. Είναι γεγονός ότι η επάρκεια φυσικών πόρων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την οικοδόμηση του μέλλοντος και μπορεί να επιτευχθεί μέσω της αξιοποίησης του μοντέλου της Κυκλικής Οικονομίας, ένα οικονομικό σύστημα το οποίο έχει στόχο να μειώσει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την παραγωγή και κατανάλωση πρώτων υλών και υλικών και να διατηρήσει όσο γίνεται περισσότερο την αξία τους εντός της οικονομίας.

Αφετηρία της Κυκλικής Οικονομίας, η οποία καλείται να υποκαταστήσει το οικονομικό μοντέλο του παρελθόντος (γραμμική οικονομία), αποτελεί το γεγονός ότι οι πόροι του πλανήτη δεν είναι ανεξάντλητοι, με αποτέλεσμα να κινδυνεύει η κάλυψη των αναγκών των μελλοντικών γενεών, που εκφράζεται από την αρχή της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Η Κυκλική Οικονομία αποτελεί στρατηγικό πυλώνα μέρος της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, ένα σύνολο πολιτικών πρωτοβουλιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (EU Green Deal) και μέσο για την επίτευξη των κύριων στόχων της, όπως η κλιματική ουδετερότητα έως το 2050 και η οικονομική ανάπτυξη αποσυνδεδεμένη από τη χρήση πόρων¹.

Η μετάβαση προς την Κυκλική Οικονομία προϋποθέτει ό,τι μέχρι πρότινος θεωρούνταν «απόβλητο» να μετατρέπεται εκ νέου σε πρώτη ύλη, ώστε να επιστραφεί ξανά στην παραγωγική αλυσίδα. Στο πλαίσιο αυτό, λαμβάνοντας υπόψη τις ολοένα και πιο απαιτητικές νομοθετικές εξελίξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς την ενσωμάτωση των αρχών της Κυκλικής Οικονομίας, προκύπτει για την Ελλάδα αδήριτη ανάγκη επιτάχυνσης της μετάβασης προς μια Κυκλική Οικονομία. Σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια αυτής της μετάβασης διαδραματίζει και

η ενσωμάτωση των αρχών της Κυκλικής Οικονομίας από τις ελληνικές επιχειρήσεις, κύριο αντικείμενο μελέτης της παρούσας έρευνας.

Τον Μάιο του 2021, το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (BIAN) ανέθεσε στην ΕΥ Ελλάδος (ΕΥ) τη συμβουλευτική υποστήριξη για τη σύσταση και λειτουργία Παρατηρητηρίου Κυκλικής Οικονομίας, με στόχο την ενίσχυση του δημόσιου διαλόγου και την εξαγωγή συμπερασμάτων για τη διαμόρφωση σχετικών προτάσεων και λύσεων, σχετικά με την επιτάχυνση της προόδου της Κυκλικής Οικονομίας στην χώρα, μέσω της ανάπτυξης συγκεκριμένων δεικτών παρακολούθησης (Scorecard). Επόμενο βήμα στο πλαίσιο ολοκλήρωσης του Παρατηρητηρίου αποτελεί η παρούσα έρευνα.

Το εγχείρημα αυτό συνιστά την πρώτη πανελλαδικής εμβέλειας έρευνα για την Κυκλική Οικονομία, με τη συμμετοχή 216 μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων. Πρόκειται, επίσης, για το πρώτο βήμα αποτύπωσης του βαθμού ενσωμάτωσης των αρχών της Κυκλικής Οικονομίας στο επιχειρηματικό μοντέλο των ελληνικών επιχειρήσεων. Παράλληλα, δίνει μια κατεύθυνση σε σχέση με τις δράσεις που θα μπορούσαν να αναληφθούν, ώστε να ενισχυθούν περαιτέρω οι παράγοντες που κινητοποιούν, ή να καμφθούν οι παράγοντες που αποτρέπουν ή δυσκολεύουν τις εταιρείες στην ενσωμάτωση των αρχών της Κυκλικής Οικονομίας.

Ευελπιστούμε ότι η ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας θα προσφέρει σημαντικές πληροφορίες για την υφιστάμενη κατάσταση και θα συνεισφέρει στην προσπάθεια μετάβασης των επιχειρήσεων προς την Κυκλική Οικονομία.

Αθήνα, Ιούνιος 2023

1 Σύνοψη έρευνας

Η έρευνα αποτελείται από 4 βασικές ενότητες:

1. Σκοπός και ταυτότητα έρευνας

- Ταυτότητα έρευνας
- Μέθοδος έρευνας
- Το προφίλ των επιχειρήσεων της έρευνας
- Πεδία κάλυψης (οι ενότητες που κάλυψε η θεματολογία της έρευνας, προκειμένου να αποτυπωθεί ο βαθμός ενσωμάτωσης των αρχών της Κυκλικής Οικονομίας στις μεσαίες και μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις)

2. Βασικά συμπεράσματα

Από την ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας προέκυψαν 4 βασικά συμπεράσματα:

- Παραμένει σημαντικό το κενό ενημέρωσης των επιχειρήσεων για την Κυκλική Οικονομία, παράγοντας που φαίνεται να επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την ενσωμάτωση των αρχών της Κυκλικής Οικονομίας.
- Προκύπτει ισχυρό το ενδιαφέρον εμπλοκής των επιχειρήσεων με την Κυκλική Οικονομία, καθώς υπάρχει δυναμική να προχωρήσουν στο άμεσο μέλλον σε δράσεις ενσωμάτωσης των αρχών της Κυκλικής Οικονομίας, που σχετίζονται με την ανάληψη συγκεκριμένου σχεδίου δράσης, την παρακολούθηση δεικτών επίδοσης, τη θέσπιση στόχων βελτίωσης, αλλά και την επικοινωνία της επίδοσης στα ενδιαφερόμενα μέρη.
- Οι δομικές ελλείψεις λειτουργούν ανασταλτικά για τις επιχειρήσεις, ως εκ τούτου η αντιμετώπιση των δυσκολιών

που προκύπτουν από την ανεπάρκεια υποδομών ή από τις ελλείψεις σε προδιαγραφές / τυποποίηση, έχει ιδιαίτερη σημασία για τη μετάβαση των επιχειρήσεων προς την Κυκλική Οικονομία.

IV. Υπάρχουν ευκαιρίες για επιτάχυνση της μετάβασης, μέσω της έρευνας και καινοτομίας, της επιμόρφωσης των καταναλωτών, της πρόσβασης σε χρηματοδότηση και της δημιουργίας συνεργειών.

3. Ανάλυση & τεκμηρίωση συμπερασμάτων

Στη συγκεκριμένη ενότητα αναλύονται τα επιμέρους συμπεράσματα και αντίστοιχα τεκμηριώνονται με τα γραφήματα που προέκυψαν από τις συνδυαστικές αναλύσεις των αποτελεσμάτων της έρευνας. Τα αποτελέσματα αποτυπώνονται είτε όπως προέκυψαν πρωτογενώς από τις αναλύσεις των απαντήσεων, είτε συνδυαστικά και με διαφορετικά κριτήρια ανά περίπτωση.

4. Προτάσεις επιτάχυνσης της μετάβασης

Με βάση τα συμπεράσματα της έρευνας, παρουσιάζονται συγκεκριμένες προτάσεις που θα μπορούσαν να βελτιώσουν το επιχειρηματικό πλαίσιο και να ενισχύσουν τη μετάβαση των ελληνικών επιχειρήσεων σε ένα μοντέλο ανάπτυξης που θα ενσωματώνει τις αρχές της Κυκλικής Οικονομίας.

10 προτάσεις για την ενσωμάτωση της Κυκλικής Οικονομίας

- 1 | Συστηματική ενημέρωση των επιχειρήσεων, έμφαση στις ΜμΕ και παρουσίαση καλών πρακτικών.
- 2 | Εκπαίδευση και ενημέρωση των καταναλωτών ώστε να αναγνωρίζουν και να επιλέγουν προϊόντα/υπηρεσίες με κυκλικά χαρακτηριστικά.
- 3 | Χρηματοδότηση έρευνας και καινοτομίας για την επίλυση προβλημάτων με μεγάλο δυναμικό αξιοποίησης των αποτελεσμάτων.
- 4 | Διαμόρφωση ειδικού σχήματος διακυβέρνησης και συμμετοχή επιχειρηματικών φορέων.
- 5 | Ολοκλήρωση υποδομών συλλογής, αποθήκευσης, μεταφοράς και επεξεργασίας ρευμάτων αποβλήτων για την επίτευξη των εθνικών στόχων με το βέλτιστο κόστος.
- 6 | Διαμόρφωση πλαισίου κινήτρων/αντικινήτρων ώστε η ταφή να είναι η ακριβότερη επιλογή.
- 7 | Θέσπιση προτύπων/προδιαγραφών για δευτερογενή υλικά και καύσιμα και επανασχεδιασμός προϊόντων με κριτήρια κυκλικότητας.
- 8 | Εφαρμογή του εθνικού σχεδίου για Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις και διεύρυνση σε περισσότερα υλικά.
- 9 | Προτεραιότητα στην εκπόνηση των εθνικών σχεδίων που προβλέπονται στον Οδικό Χάρτη Κυκλικής Οικονομίας.
- 10 | Εφαρμογή πλαισίου δεικτών και αξιοποίησή του στη λήψη αποφάσεων.

2 Σκοπός και ταυτότητα έρευνας

Σκοπός και ταυτότητα έρευνας

Σκοπός της έρευνας είναι η αξιολόγηση του βαθμού ενσωμάτωσης της Κυκλικής Οικονομίας στις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις από όλη την Ελλάδα, ώστε να αναγνωριστούν τα απαραίτητα μέτρα για την επιτάχυνση της μετάβασης της Ελληνικής Οικονομίας προς ένα Κυκλικό Οικονομικό Μοντέλο, λαμβάνοντας υπόψη:

- ▶ Το επίπεδο ενημέρωσης των επιχειρήσεων σε θέματα Κυκλικής Οικονομίας.
- ▶ Τον βαθμό ενσωμάτωσης των επιχειρηματικών μοντέλων Κυκλικής Οικονομίας.
- ▶ Τις προκλήσεις και τα εμπόδια στην προσπάθεια ενσωμάτωσης των αρχών Κυκλικής Οικονομίας.
- ▶ Τους παράγοντες που συμβάλλουν προς τη μετάβαση στην Κυκλική Οικονομία.

Περίοδος

Η έρευνα διεξήχθη την περίοδο 24 Οκτωβρίου - 16 Δεκεμβρίου 2022.

Δείγμα

Η έρευνα απευθύνθηκε σε Διευθύνοντες Συμβούλους, ως οι κύριοι εκπρόσωποι των επιχειρήσεων. Το ερωτηματολόγιο εστάλη σε 2.217 μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις και απάντησαν οι 216 (ποσοστό ανταπόκρισης 9%).

Εύρος

Η έρευνα εστίασε σε τέσσερα πεδία κάλυψης τόσο του εσωτερικού (γνώση, πρόθεση), όσο και του εξωτερικού περιβάλλοντος (πλαίσιο, βελτιστοποίηση/κίνητρα), τα οποία μπορούν να συμβάλουν στην ανάληψη δράσης εκ μέρους των επιχειρήσεων.

Περιορισμός έρευνας

Το δείγμα δεν είναι τόσο διευρυμένο ώστε να επιτρέπει ασφαλή συμπεράσματα ανά κλάδο. Επιτρέπει όμως την εξαγωγή συμπερασμάτων σε σχέση με το σύνολο των ελληνικών επιχειρήσεων, αλλά και σε σχέση με το μέγεθος και την περιοχική δραστηριοποίησης.

	Κατανομή πληθυσμού	Κατανομή δείγματος
Γεωγραφική περιφέρεια		
Αττική	63,5%	53,2%
Βόρεια Ελλάδα	17,5%	23,1%
Κεντρική/Νότια Ελλάδα	11,5%	18,5%
Νησιά	7,4%	5,1%
Μέγεθος εταιρείας		
Μεσαίες (50-250 εργαζόμενοι)	80,6%	68,1%
Μεγάλες (άνω των 250 εργαζομένων)	19,4%	31,9%
Κλάδος δραστηριοποίησης		
Μεταποίηση	33,7%	30,1%
Εμπόριο	29,2%	25,5%
Υπηρεσίες	19,9%	22,2%
Μεταφορές/Αποθήκευση	6,7%	7,4%
Πρωτογενής παραγωγή	1,8%	6,9%
Ξενοδοχεία και Εστιατόρια	5,3%	4,2%
Κατασκευές	3,4%	3,7%

Νομοθετικές εξελίξεις για την Κυκλική Οικονομία

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (European Green Deal)², τον Μάρτιο του 2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέσπισε το νέο Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία, το οποίο αποτελεί την επέκταση του πρώτου ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης που εκδόθηκε το 2015³.

Το νέο Σχέδιο Δράσης επικεντρώνεται σε κλάδους δραστηριοποίησης όπου γίνεται σημαντική χρήση πόρων, όπως είναι τα ηλεκτρονικά είδη, οι μπαταρίες, τα οχήματα, οι συσκευασίες, τα πλαστικά, τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, οι κατασκευές, τα τρόφιμα, το νερό και οι θρεπτικές ύλες. Οι συγκεκριμένοι κλάδοι συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον λόγω της φύσης της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας και του αυξημένου περιθωρίου εφαρμογής του κυκλικού επιχειρηματικού μοντέλου⁴.

Σε εθνικό επίπεδο, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας προχώρησε τον Δεκέμβριο του 2018 στην έκδοση της Εθνικής Στρατηγικής και του επιχειρησιακού σχεδίου δράσης 2018-2019 για την Κυκλική Οικονομία, γύρω από τους πυλώνες της βιώσιμης διαχείρισης πόρων και της ενίσχυσης της Κυκλικής επιχειρηματικότητας και κατανάλωσης⁵.

Τον Μάιο του 2022, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας δημοσίευσε νέο Εθνικό Σχέδιο Δράσης - Οδικό Χάρτη Κυκλικής Οικονομίας, το οποίο στοχεύει στην υλοποίηση ακόμη πιο φιλόδοξων δράσεων για την επιτάχυνση της μετάβασης της χώρας στην Κυκλική Οικονομία⁶. Οι βασικές δράσεις του νέου σχεδίου αφορούν στις βασικές πτυχές της Κυκλικής Οικονομίας όπως η παραγωγή, κατανάλωση, διαχείριση αποβλήτων και άλλα οριζόντια θέματα (π.χ. διακυβέρνηση), ενώ αναλύονται και δράσεις που αφορούν τους κλάδους όπου επικεντρώνεται το Ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης⁷.

Επιπλέον, για τους εν λόγω κλάδους του νέου Σχεδίου Δράσης διαμορφώνεται συνεχώς ένα ενισχυμένο ευρωπαϊκό πλαίσιο, το οποίο περιλαμβάνει ολοένα και πιο φιλόδοξους στόχους προκειμένου να επιτευχθεί άμεσα η μετάβαση των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε μια πιο Κυκλική Οικονομία. Μεταξύ άλλων, ορισμένα από τα νομοθετήματα και οι πολιτικές που έχουν θεσπιστεί, αφορούν τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας (Οδηγία 2018/852/ΕΕ)⁸, την ευρύτερη μείωση των αποβλήτων (Οδηγία 2018/851/ΕΕ)⁹, την προώθηση των βιώσιμων συστημάτων τροφίμων (Farm to fork strategy)¹⁰, τον περιορισμό της χρήσης πλαστικών μίας χρήσης (Οδηγία 2019/904/ΕΕ), τα απόβλητα που προέρχονται από ηλεκτρονικό εξοπλισμό (Οδηγία 2012/19/ΕΥ), καθώς και σχετικούς κανονισμούς για τη διαχείριση μπαταριών¹¹ ή υφασμάτων¹².

Μέθοδος έρευνας

Για την έρευνα χρησιμοποιήθηκε η τεχνική της στρωματοποιημένης τυχαίας δειγματοληψίας (stratified random sampling), η οποία περιλαμβάνει τη διαίρεση του πληθυσμού σε υπο πληθυσμούς που μπορεί να διαφέρουν σημαντικά, διασφαλίζοντας ότι κάθε υποομάδα αντιπροσωπεύεται με ακρίβεια στο δείγμα.

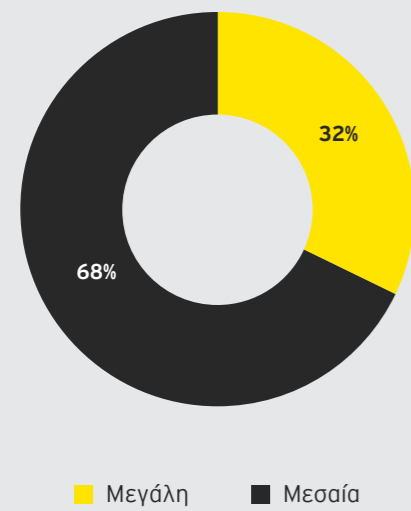
Η έρευνα διεξήχθη σε μεγάλες και μεσαίες επιχειρήσεις σε όλη την ελληνική επικράτεια, με δραστηριότητα σε 7 διαφορετικούς επιχειρηματικούς κλάδους (μεταφορές/ αποθήκευση, εμπόριο, υπηρεσίες, μεταποίηση, ξενοδοχεία/ εστιατόρια, κατασκευές και πρωτογενής παραγωγή) μέσω της χρήσης δομημένου ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου κλειστών και ανοικτών ερωτήσεων.

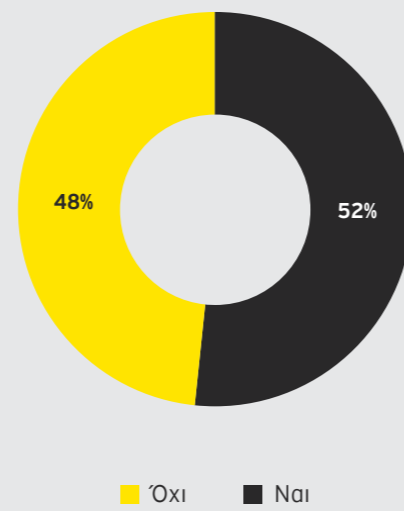
Κλάδος οικονομίας	NACE codes ανά κλάδο
Εμπόριο	Z - Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
Κατασκευές	ΣΤ - Κατασκευές
Ξενοδοχεία και Εστιατόρια	Θ - Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης
Μεταποίηση	Γ - Μεταποίηση
Μεταφορές/Αποθήκευση	Η - Μεταφορά και αποθήκευση
Πρωτογενής παραγωγή	A - Γεωργία, Δασοκομία και Αλιεία B - Ορυχεία και λατομεία
Λοιπές Υπηρεσίες	Δ - Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού E - Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης I - Ενημέρωση και επικοινωνία K - Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες Λ - Διαχείριση ακίνητης περιουσίας M - Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες N - Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες

Το προφίλ των επιχειρήσεων της έρευνας

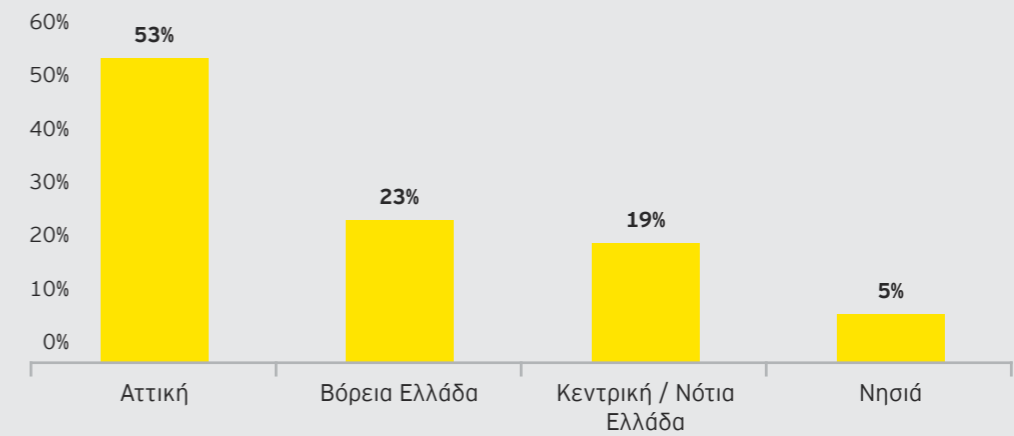
Μέγεθος επιχείρησης

Μέλος ΣΕΒ

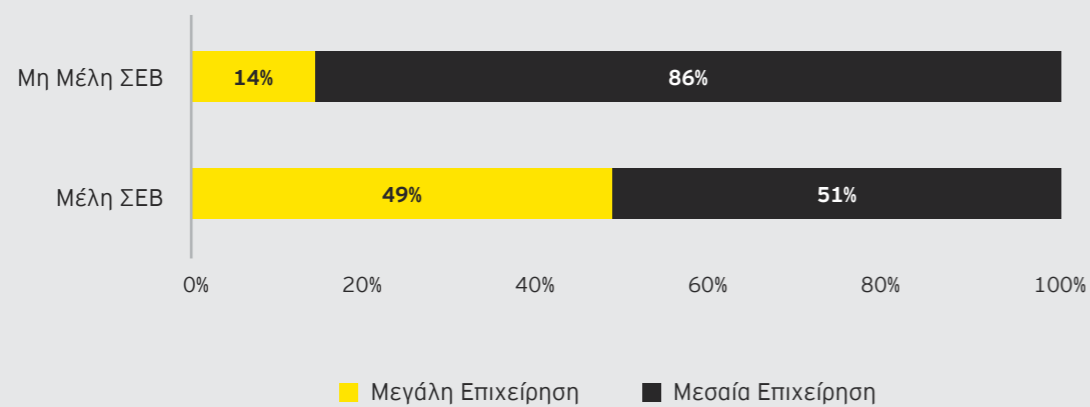

Περιοχή δραστηριοποίησης

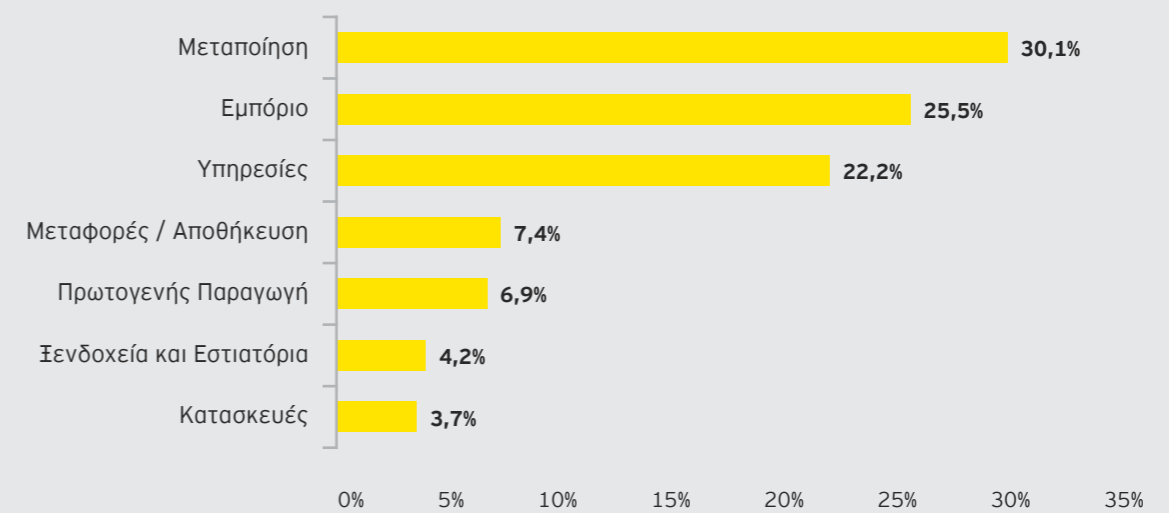
Σημείωση: Οι αναλύσεις των αποτελεσμάτων ως προς την περιοχική δραστηριοποίησης παρουσιάζουν ομοιογένεια και δεν οδηγούν σε ιδιαίτερα συμπεράσματα για περαιτέρω αναφορά στην έκθεση.

Μέλος ΣΕΒ / Μέγεθος επιχείρησης

Σημείωση: Μεγάλη επιχείρηση >250 εργαζόμενοι, Μεσαία επιχείρηση 50-250 εργαζόμενοι

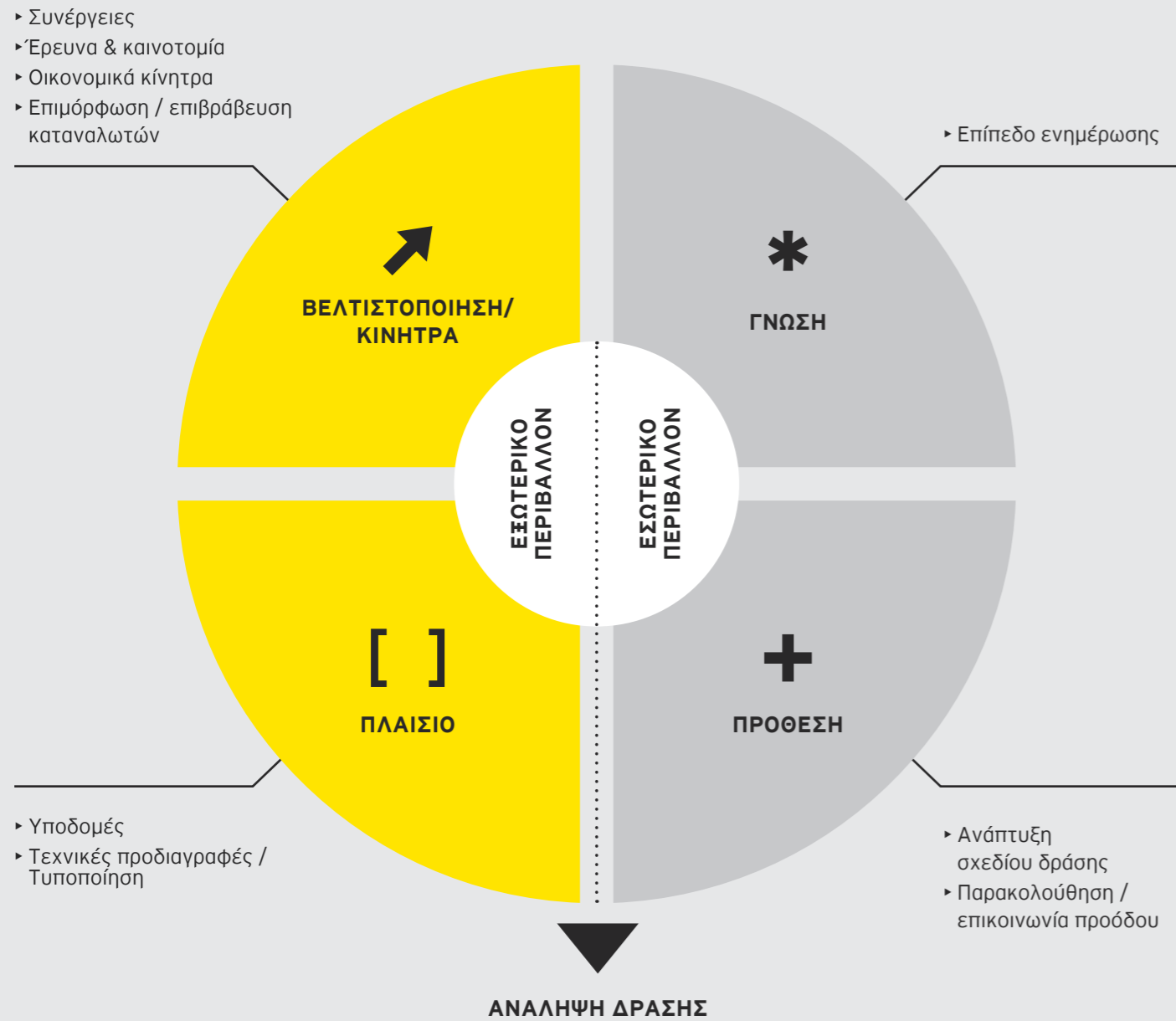
Κλάδος δραστηριοποίησης

Πεδία κάλυψης

Για την αποτύπωση και την ανάλυση του βαθμού ενσωμάτωσης των αρχών της Κυκλικής Οικονομίας στις μεσαίες και μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις, η έρευνα εστίασε σε τέσσερα πεδία κάλυψης τόσο του εσωτερικού (γνώση, πρόθεση) όσο και του εξωτερικού περιβάλλοντος (πλαίσιο, βελτιστοποίηση/κίνητρα), τα οποία μπορούν να συμβάλουν στην ανάληψη δράσης εκ μέρους των επιχειρήσεων.

3 Βασικά συμπεράσματα

Βασικά συμπεράσματα έρευνας

Εσωτερικό Περιβάλλον

1

ΓΝΩΣΗ

Παραμένει σημαντικό το κενό ενημέρωσης των επιχειρήσεων για την Κυκλική Οικονομία

Οι περισσότερες επιχειρήσεις δηλώνουν λίγο ή καθόλου ενημερωμένες, με τις μεγαλύτερες να παρουσιάζουν υψηλότερο ποσοστό ενημέρωσης από τις μεσαίες. Το επίπεδο ενσωμάτωσης των αρχών Κυκλικής Οικονομίας στις επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα, δείχνει να συνδέεται άμεσα με το επίπεδο ενημέρωσης.

2

ΠΡΟΘΕΣΗ

Προκύπτει ισχυρό ενδιαφέρον εμπλοκής των επιχειρήσεων με την Κυκλική Οικονομία

Οι περισσότερες επιχειρήσεις δηλώνουν πρόθυμες να επενδύσουν πόρους στην ανάπτυξη ή ωρίμανση επιχειρηματικών σχεδίων, με τις μεσαίες να παρουσιάζουν μεγαλύτερη δυναμική από τις μεγάλες.

Εξωτερικό Περιβάλλον

3

ΠΛΑΙΣΙΟ

Οι δομικές ελλείψεις λειτουργούν ανασταλτικά για τις επιχειρήσεις

Οι επιχειρήσεις αναδεικνύουν ως ανασταλτικούς παράγοντες στην ανάπτυξη ή ωρίμανση επιχειρηματικών σχεδίων, την ανεπάρκεια υποδομών και το έλλειμμα τυποποίησης και τεχνικών προδιαγραφών.

4

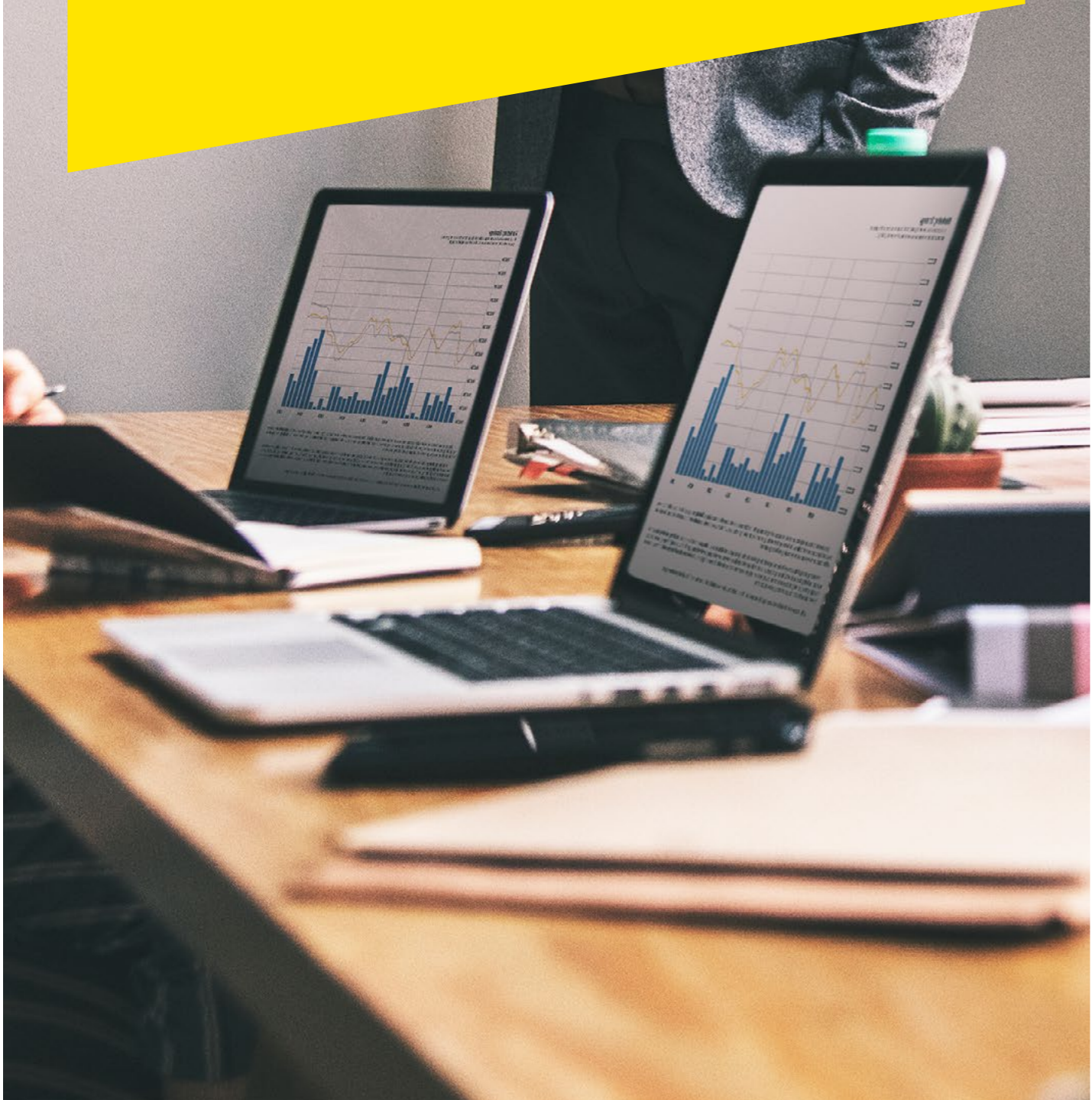
ΒΕΛΤΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ / ΚΙΝΗΤΡΑ

Υπάρχουν ευκαιρίες για επιτάχυνση της μετάβασης

Οι επιχειρήσεις αναδεικνύουν ως κύρια πεδία που θα επιταχύνουν την ανάπτυξη ή ωρίμανση επιχειρηματικών σχεδίων, την έρευνα και καινοτομία, την επιμόρφωση των καταναλωτών, την πρόσβαση σε χρηματοδότηση και τη δημιουργία συνεργειών.

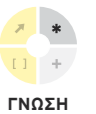
4 Ανάλυση και τεκμηρίωση

Συμπέρασμα 1

Σημαντικό κενό ενημέρωσης των επιχειρήσεων για την Κυκλική Οικονομία

Στην παρούσα ενότητα αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας σε σχέση με τον βαθμό ενημέρωσης των επιχειρήσεων σε θέματα γύρω από την Κυκλική Οικονομία. Ταυτόχρονα, εξετάζεται κατά πόσο ο βαθμός ενημέρωσης έχει αντίκτυπο ή επηρεάζει την ανάπτυξη στρατηγικής, τη μέτρηση της επίδοσης και τον καθορισμό συγκεκριμένων στόχων βελτίωσης, αλλά και την επικοινωνία του επιχειρηματικού σχεδίου δράσης για την Κυκλική Οικονομία. Τέλος, εξετάζεται κατά πόσο ο βαθμός ενημέρωσης σχετίζεται με τον βαθμό ενσωμάτωσης των διαφορετικών επιχειρηματικών μοντέλων Κυκλικής Οικονομίας.

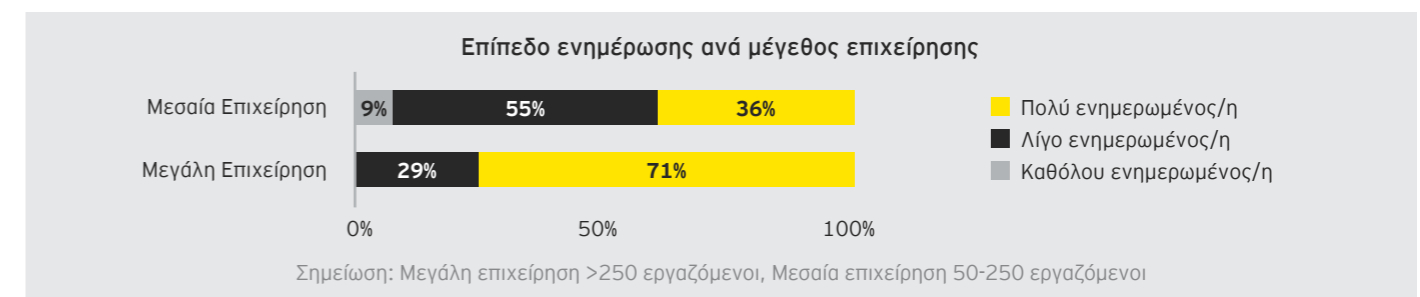

4.1.1 Επίπεδο ενημέρωσης επιχειρήσεων σε θέματα Κυκλικής Οικονομίας

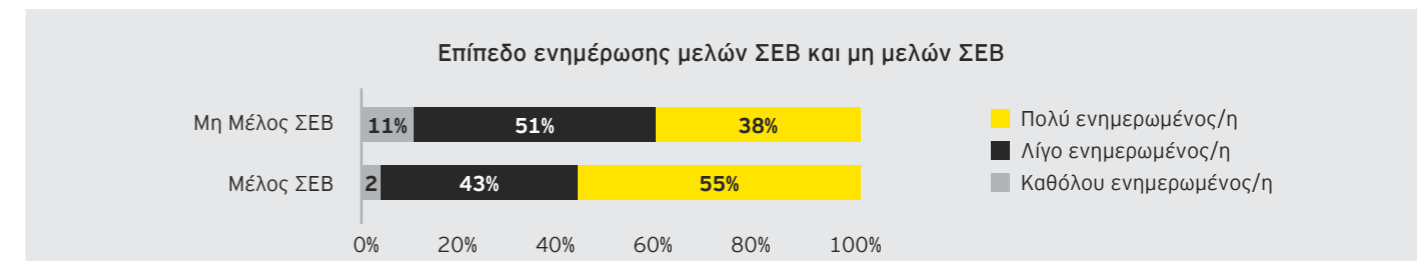
Τα αποτελέσματα της μελέτης αναδεικνύουν ότι το **53%** των επιχειρήσεων δηλώνουν λίγο ή καθόλου ενημερωμένες.

Επιπλέον εντοπίζεται σημαντική διαφοροποίηση βάσει του μεγέθους της επιχείρησης. Συγκεκριμένα, το **71%** των μεγάλων επιχειρήσεων δηλώνουν πολύ ενημερωμένες, σε σχέση με το **36%** των μικρών επιχειρήσεων.

Λαμβάνοντας υπόψη το κριτήριο μέλους ΣΕΒ / μη μέλους ΣΕΒ, το επίπεδο υψηλής ενημέρωσης των επιχειρήσεων μελών ΣΕΒ ανέρχεται σε **55%**, έναντι **38%** των επιχειρήσεων μη μελών ΣΕΒ.

4.1.2 Συσχέτιση επιπέδου ενημέρωσης σε θέματα Κυκλικής Οικονομίας με το στάδιο ανάπτυξης σχεδίου δράσης

Στο πλαίσιο της έρευνας, οι επιχειρήσεις κλήθηκαν να αποτυπώσουν τον βαθμό ενσωμάτωσης πρακτικών Κυκλικής Οικονομίας στις δραστηριότητες και το επιχειρηματικό τους μοντέλο, επιλέγοντας το στάδιο ανάπτυξης στο οποίο βρίσκονται όσον αφορά στο σχέδιο δράσης τους για την Κυκλική Οικονομία.

Στάδιο Ανάπτυξης	Περιγραφή
Δεν έχει ξεκινήσει	Κανένα σχέδιο δράσης
Υπό ανάπτυξη	Το σχέδιο δράσης αναπτύσσεται, καθώς η επιχείρηση βρίσκεται στο στάδιο αναγνώρισης των προκλήσεων και ευκαιριών, βασικών δεικτών απόδοσης και ορισμού του χρονοδιαγράμματος και του προϋπολογισμού
Σε εξέλιξη	Η επιχείρηση εφαρμόζει αναλυτικό σχέδιο δράσης, με ενσωματωμένα τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά κριτήρια (π.χ. δείκτες απόδοσης) των οποίων η απόδοση παρακολουθείται
Προχωρημένο	Η επιχείρηση έχει εντάξει το σχέδιο δράσης και τους αντίστοιχους στόχους στην εταιρική της στρατηγική

► Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, το **66%** των επιχειρήσεων με υψηλό επίπεδο ενημέρωσης βρίσκονται σε προηγμένο στάδιο ανάπτυξης, γεγονός που αναδεικνύει τη σημασία της ενημέρωσης ώστε να προχωρήσουν οι επιχειρήσεις στην ενσωμάτωση των αρχών της Κυκλικής Οικονομίας.

► Αντίστοιχα, το **87%** όσων παρουσιάζουν χαμηλό επίπεδο ενημέρωσης βρίσκονται σε αρχικό στάδιο ανάπτυξης.

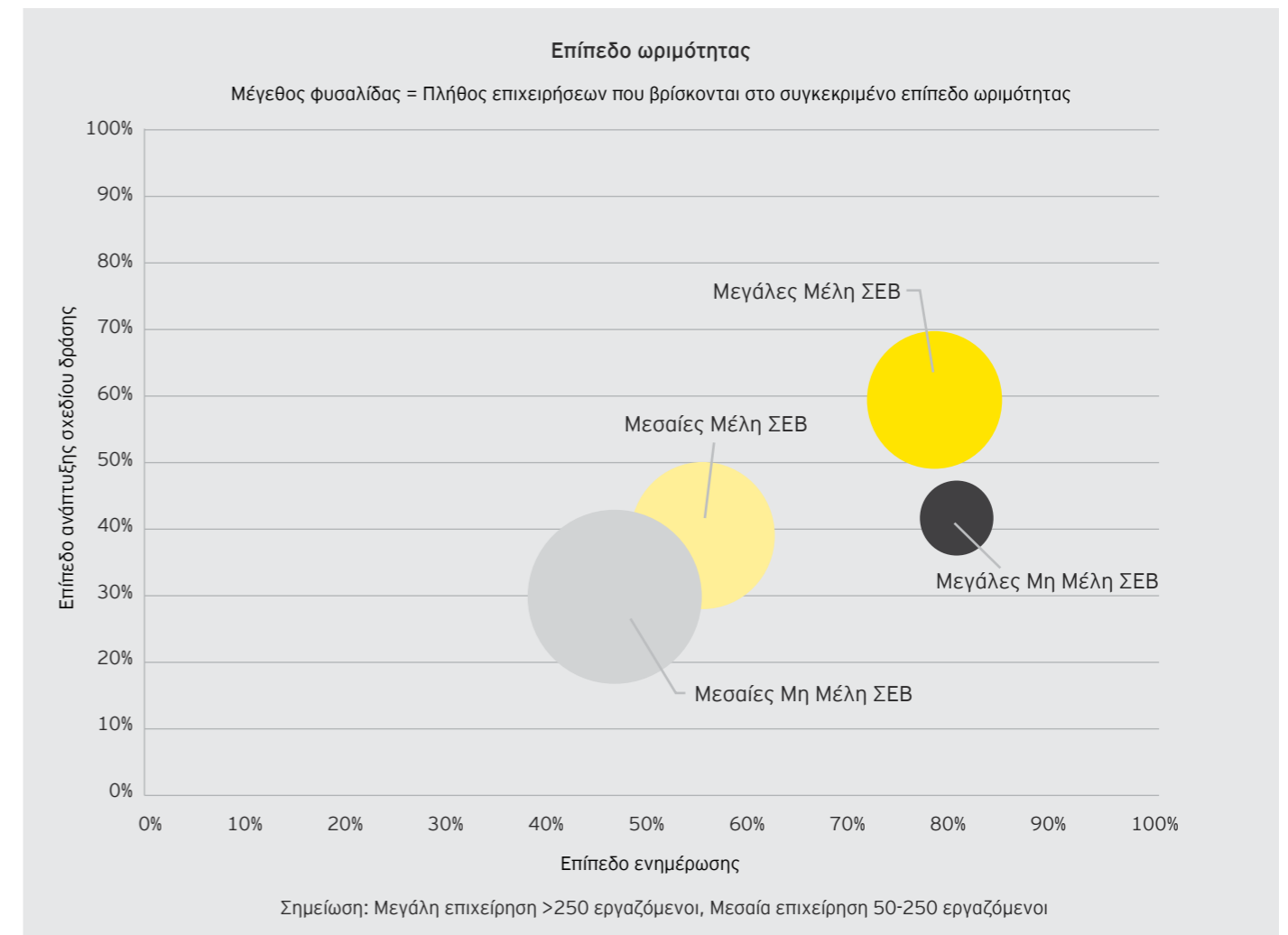

4.1.3 Επίπεδο ωριμότητας των επιχειρήσεων

Στοχεύοντας σε μία περαιτέρω ανάλυση της συσχέτισης του τρέχοντος επιπέδου ανάπτυξης, του σχεδίου δράσης και του επιπέδου ενημέρωσης ανά κριτήριο (μέγεθος, μέλος ΣΕΒ), προκύπτει το επίπεδο ωριμότητας των επιχειρήσεων, όπως αυτό αναλύεται στο διάγραμμα. Το κέντρο κάθε κύκλου αντιστοιχεί στο επίπεδο ωριμότητας των επιχειρήσεων ανά κριτήριο.

- Όπως προκύπτει από την ανάλυση, το επίπεδο ενημέρωσης των επιχειρήσεων συσχετίζεται άμεσα με το τρέχον στάδιο ανάπτυξης του σχεδίου δράσης / στρατηγικής τους. Συγκεκριμένα, όσο πιο χαμηλό είναι το επίπεδο ενημέρωσης, οι επιχειρήσεις βρίσκονται αντίστοιχα σε πιο αρχικό στάδιο ανάπτυξης. Παρ' όλα αυτά, η ενημέρωση δεν αποτελεί τη μοναδική προϋπόθεση για την πλήρη ανάπτυξη ενός σχεδίου δράσης.
- Με κριτήριο το μέγεθος των επιχειρήσεων, προκύπτει ότι οι μεγάλες είναι περισσότερο ενημερωμένες από τις μεσαίες και βρίσκονται σε πιο προηγμένο στάδιο ανάπτυξης. Αντίστοιχα, οι επιχειρήσεις μέλη ΣΕΒ είναι περισσότερο ενεργές όσον αφορά στην ενσωμάτωση των αρχών της Κυκλικής Οικονομίας.

4.1.4 Επιχειρηματικά μοντέλα Κυκλικής Οικονομίας και βαθμός ενσωμάτωσής τους στις ελληνικές επιχειρήσεις

Σε επόμενο στάδιο της έρευνας οι επιχειρήσεις κλήθηκαν να επιλέξουν τον βαθμό ενσωμάτωσης των επιχειρηματικών μοντέλων Κυκλικής Οικονομίας στην επιχείρησή τους, λαμβάνοντας υπόψη εάν το επιχειρηματικό μοντέλο αφορά στην επιχείρηση/ κλάδο τους και εάν ήδη εφαρμόζουν δράσεις ή είναι στα σχέδια της επιχείρησης.

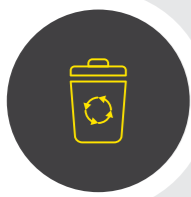
Όπως αναλύεται παρακάτω, ο βαθμός ενημέρωσης των επιχειρήσεων επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις αντιλαμβάνονται τον συσχετισμό των μοντέλων με τη δραστηριότητά τους, αλλά και το επίπεδο ενσωμάτωσής τους.

Επιχειρηματικά μοντέλα Κυκλικής Οικονομίας

Κυκλικές προμήθειες

Μείωση χρήσης μη ανανεώσιμων πόρων και στροφή σε ανανεώσιμα, επαναχρησιμοποιήσιμα, πλήρως ανακυκλώσιμα ή/και βιολογικής προέλευσης υλικά και πρώτες ύλες.

Ανάκτηση πόρων

Ανάκτηση πόρων, υλικών και ενέργειας από προϊόντα που έχουν φτάσει στο τέλος της ζωής τους ή/και από υπο προϊόντα.

Επέκταση κύκλου ζωής

Επέκταση του κύκλου ζωής των προϊόντων μέσω επανασχεδιασμού, επισκευής, αναβάθμισης ή/και ανακατασκευής.

Πλατφόρμες διαμοιρασμού

Αξιοποίηση κοινής πρόσβασης, χρήσης ή/και ιδιοκτησίας σε προϊόντα και υπηρεσίες μαζί με άλλες επιχειρήσεις-χρήστες ή/και διάθεση στην αγορά προϊόντων/υπηρεσιών από κοινού προσβάσιμων/αξιοποιήσιμων από περισσότερους χρήστες.

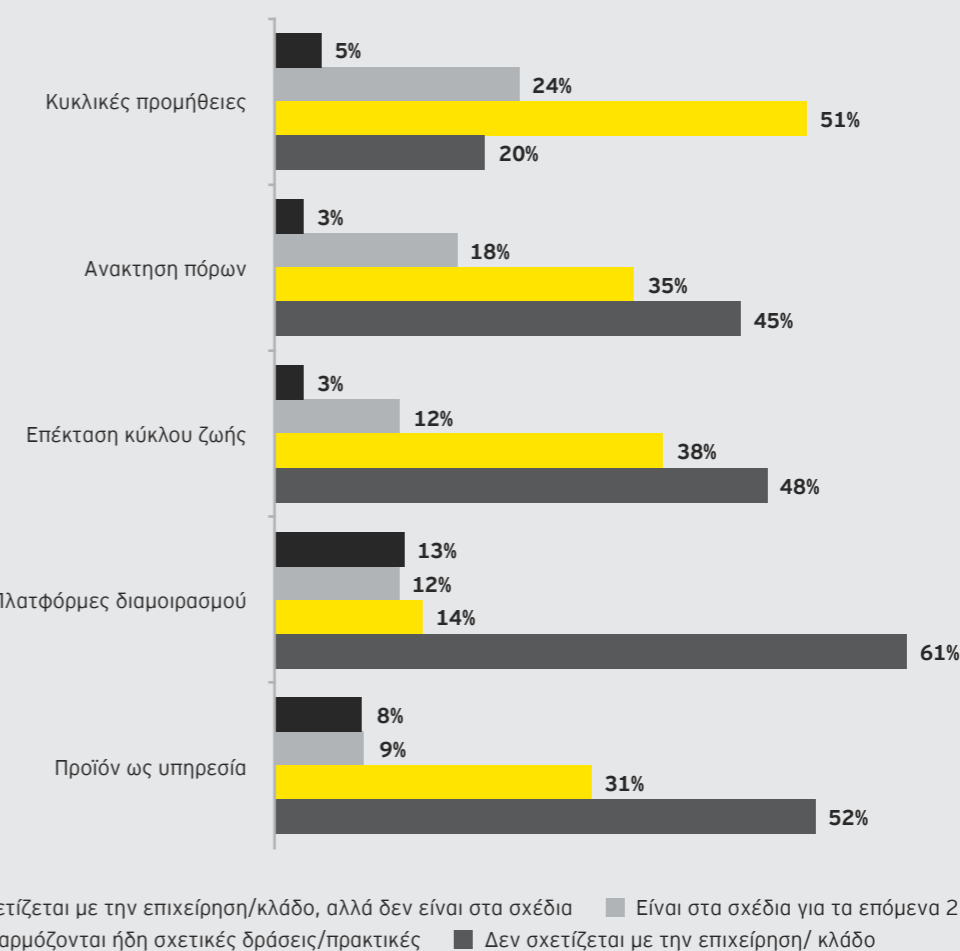
Προϊόν ως υπηρεσία

Παροχή πρόσβασης στη χρήση ενός προϊόντος με παρακράτηση της κυριότητάς του (π.χ. ενοικίαση).

- Για την πλειοψηφία των επιχειρηματικών μοντέλων Κυκλικής Οικονομίας, πλέον του **45%** των επιχειρήσεων θεωρούν πως αυτά δε σχετίζονται με την επιχείρηση ή τον κλάδο τους.
- Επιπλέον, το **9%** των επιχειρήσεων έχει απαντήσει αρνητικά (δεν αφορά τον κλάδο ή αφορά τον κλάδο, αλλά δεν είναι στα σχέδια της επιχείρησης) για όλα τα επιχειρηματικά μοντέλα (επιχειρήσεις που ως επί το πλείστον δεν εφαρμόζουν κανένα σχετικό σχέδιο δράσης).
- Το επιχειρηματικό μοντέλο των κυκλικών προμηθειών που σχετίζεται με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων, προκύπτει ως αυτό με τον υψηλότερο βαθμό ενσωμάτωσης από τις επιχειρήσεις (**75%**). Αντίθετα, τα μοντέλα με τον χαμηλότερο βαθμό ενσωμάτωσης αφορούν υπηρεσίες που θα μπορούσαν να ενισχύσουν τη μετάβαση των επιχειρήσεων, όπως οι πλατφόρμες διαμοιρασμού και το προϊόν ως υπηρεσία (**26% και 40% αντίστοιχα**).

Βαθμός ενσωμάτωσης των επιχειρηματικών μοντέλων Κυκλικής Οικονομίας στις επιχειρήσεις

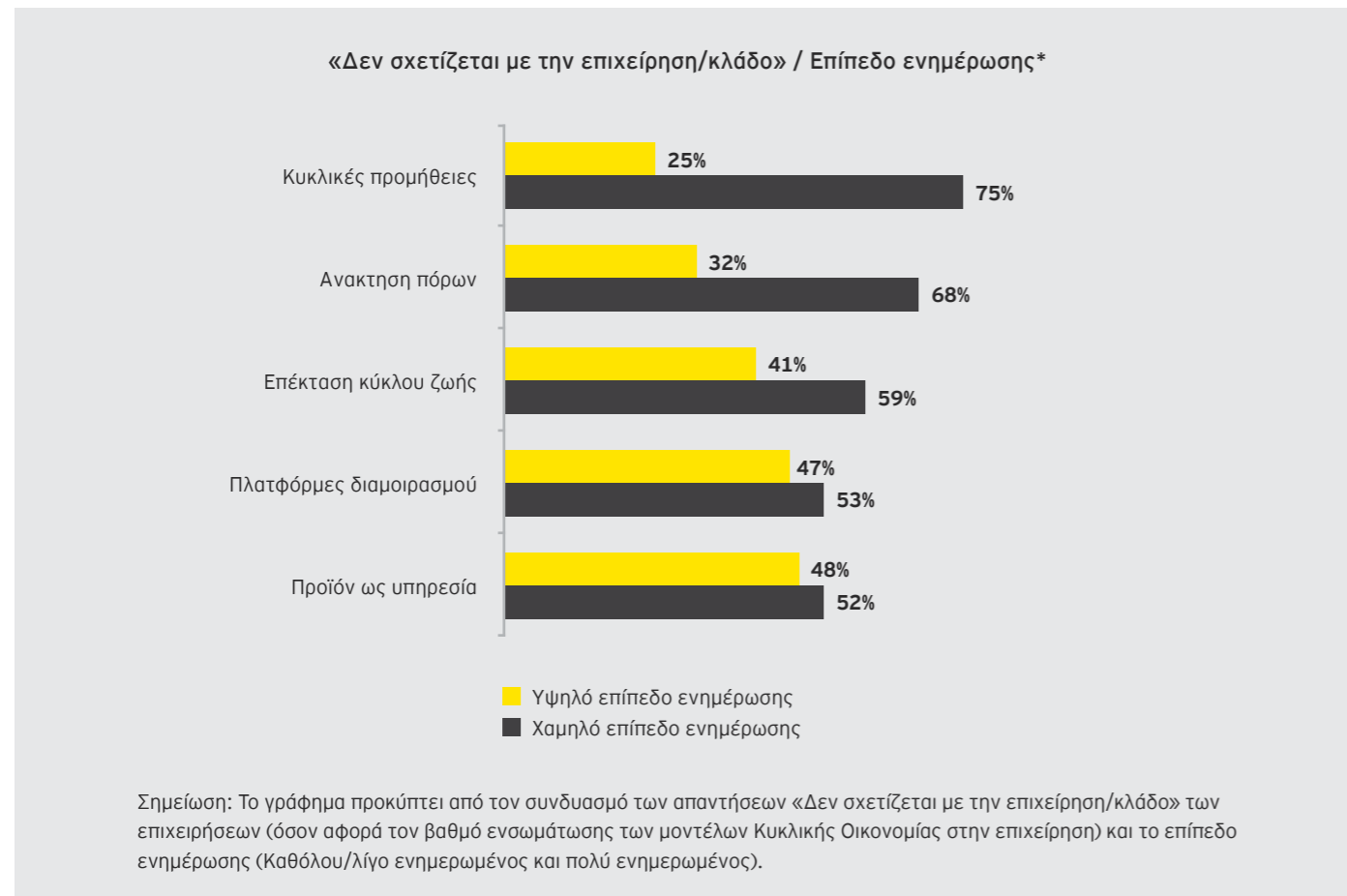

Σημείωση: Τα ποσοστά αφορούν τις απαντήσεις των επιχειρήσεων από το σύνολο του δείγματος, ανά επιχειρηματικό μοντέλο.

4.1.5 Το επίπεδο ενημέρωσης των επιχειρήσεων σχετίζεται με τον βαθμό ενσωμάτωσης των μοντέλων Κυκλικής Οικονομίας από τις επιχειρήσεις

- ▶ Εξετάζοντας τα επιχειρηματικά μοντέλα τα οποία παρουσιάζουν μεγαλύτερη ενσωμάτωση συνολικά από τις επιχειρήσεις (κυκλικές προμήθειες, ανάκτηση πόρων, επέκταση κύκλου ζωής), προκύπτει πως η πλειοψηφία των επιχειρήσεων που θεωρεί πως δε σχετίζονται με την επιχείρηση/κλάδο τους, έχουν χαμηλό επίπεδο ενημέρωσης, αναδεικνύοντας μία συσχέτιση της ενημέρωσης με την αναγνώριση της αξίας των συγκεκριμένων επιχειρηματικών μοντέλων.
- ▶ Η χαμηλή ενσωμάτωση των υπόλοιπων μοντέλων (πλατφόρμες διαμοιρασμού/προϊόν ως υπηρεσία) δεν εξαρτάται από το επίπεδο ενημέρωσης, γεγονός που αναδεικνύει το συνολικό επίπεδο ωριμότητας των επιχειρήσεων, προκειμένου να προχωρήσουν προς μια οικονομία διαμοιρασμού (sharing economy) ή στην πώληση των υπηρεσιών που μπορεί να προσφέρει ένα προϊόν.

Συμπέρασμα 2

Ισχυρό ενδιαφέρον εμπλοκής των επιχειρήσεων με την Κυκλική Οικονομία

Οι επιχειρήσεις στην πλειοψηφία τους δηλώνουν πρόθυμες να επενδύσουν πόρους στην ανάπτυξη ή ωρίμανση των επιχειρηματικών τους σχεδίων. Η δυναμική που αναδείχθηκε από την παρούσα έρευνα αντιστοιχεί στην πρόθεση των επιχειρήσεων να αναπτύξουν σχέδια δράσης για την Κυκλική Οικονομία, να παρακολουθήσουν την πρόοδο τους και ταυτόχρονα να επικοινωνήσουν τη στρατηγική αλλά και την επίδοσή τους στα ενδιαφερόμενα μέρη.

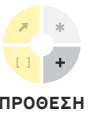
4.2.1 Πρόθεση των επιχειρήσεων για ανάπτυξη σχεδίου δράσης για την Κυκλική Οικονομία

Οι επιχειρήσεις κλήθηκαν να αποτυπώσουν τον βαθμό ενσωμάτωσης πρακτικών κυκλικής οικονομίας στις δραστηριότητες και το επιχειρηματικό τους μοντέλο, αλλά και να δώσουν μια εκτίμηση για το πού θεωρούν πως θα βρίσκονται στα επόμενα 2 έτη.

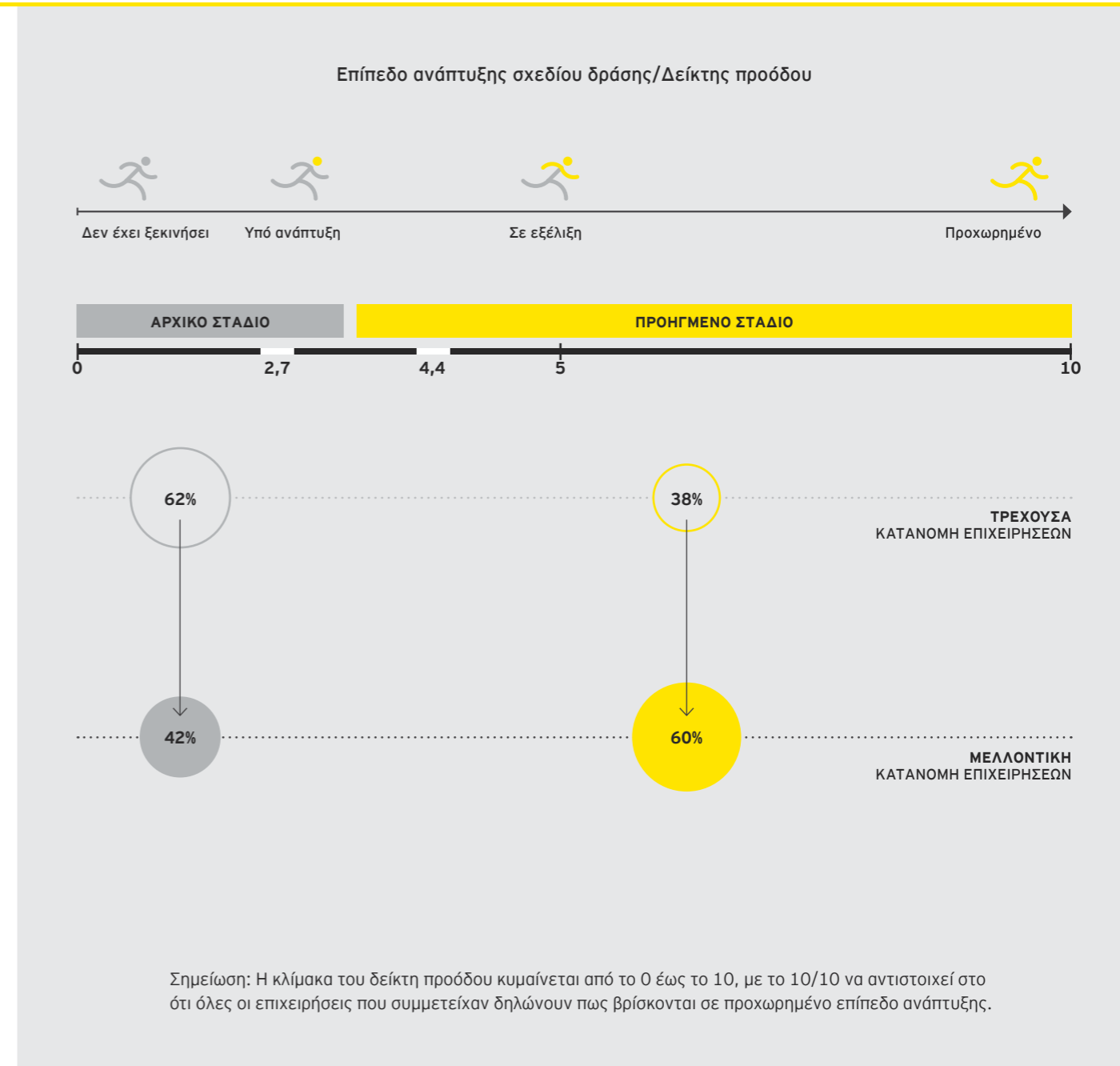
Στάδιο Ανάπτυξης	Περιγραφή
Δεν έχει ξεκινήσει	Κανένα σχέδιο δράσης
Υπό ανάπτυξη	Το σχέδιο δράσης αναπτύσσεται, καθώς η επιχείρηση βρίσκεται στο στάδιο αναγνώρισης προκλήσεων και ευκαιριών, των βασικών δεικτών απόδοσης και ορισμού του χρονοδιαγράμματος και του προϋπολογισμού
Σε εξέλιξη	Η επιχείρηση εφαρμόζει αναλυτικό σχέδιο δράσης, με ενσωματωμένα τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά κριτήρια (π.χ. δείκτες απόδοσης) των οποίων η απόδοση παρακολουθείται
Προχωρημένο	Η επιχείρηση έχει εντάξει το σχέδιο δράσης και τους αντίστοιχους στόχους στην εταιρική της στρατηγική

► Το **60%** των επιχειρήσεων δηλώνει πως θα βρίσκεται σε προηγμένο στάδιο ανάπτυξης σχεδίου δράσης εντός των επόμενων 2 ετών, όπου επί του παρόντος βρίσκεται το **38%**.

► Στοχεύοντας σε μία συνολική απεικόνιση του επιπέδου ανάπτυξης των επιχειρήσεων ως προς το σχέδιο δράσης τους, χρησιμοποιώντας αντίστοιχες βαρύτητες εκθετικής κλίμακας για το κάθε επίπεδο, προέκυψε ο δείκτης προόδου τους. Οι επιχειρήσεις στο σύνολό τους παρουσιάζουν δείκτη προόδου τρέχοντος σταδίου **2,7/10**, για τον οποίο η πρόθεση των επιχειρήσεων είναι να αυξηθεί σε **4,4/10** εντός των επόμενων 2 ετών.

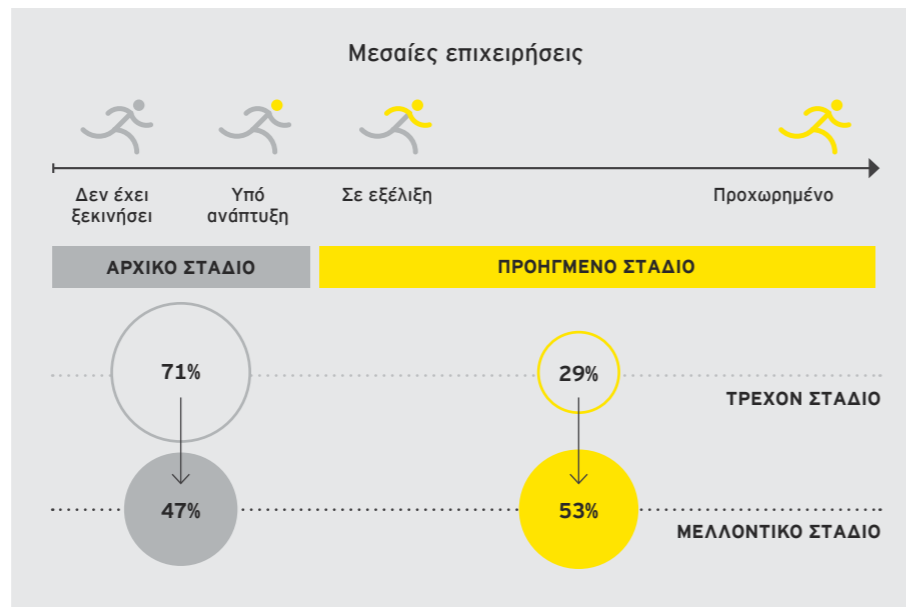
ΠΡΟΘΕΣΗ

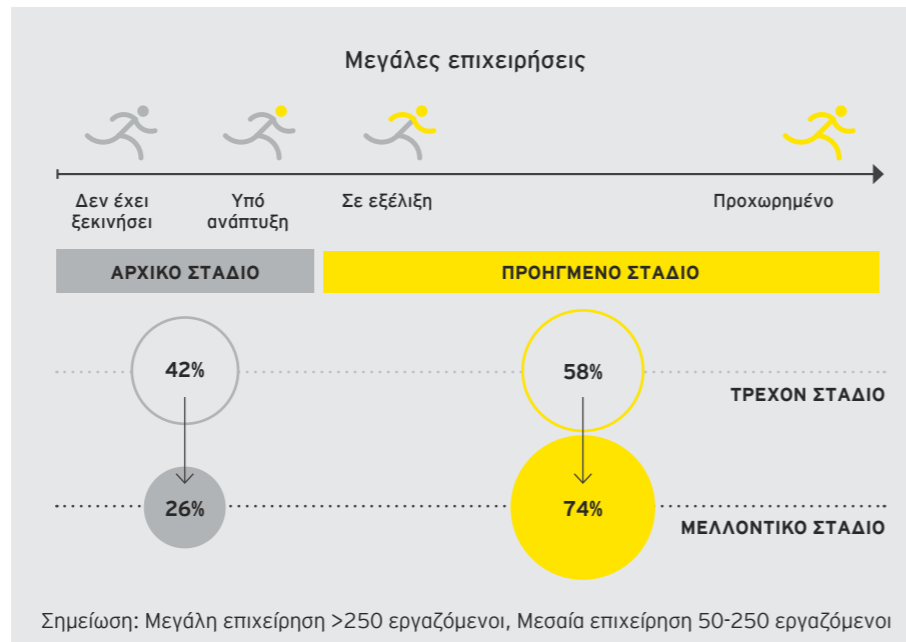

Αναλύοντας τα αποτελέσματα βάσει του μεγέθους των επιχειρήσεων, παρατηρείται μεγαλύτερη δυναμική μετάβασης σε προηγμένο στάδιο ανάπτυξης σχεδίου δράσης εντός των επόμενων δύο ετών από τις μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις, δεδομένου του ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις βρίσκονται ήδη σε πιο ανεπτυγμένο στάδιο, παρουσιάζοντας όμως και εκείνες περιθώρια βελτίωσης. Συγκεκριμένα:

► Μεσαίες επιχειρήσεις:
από **29% στο 53%**
(**24% πρόθεση μετάβασης**).

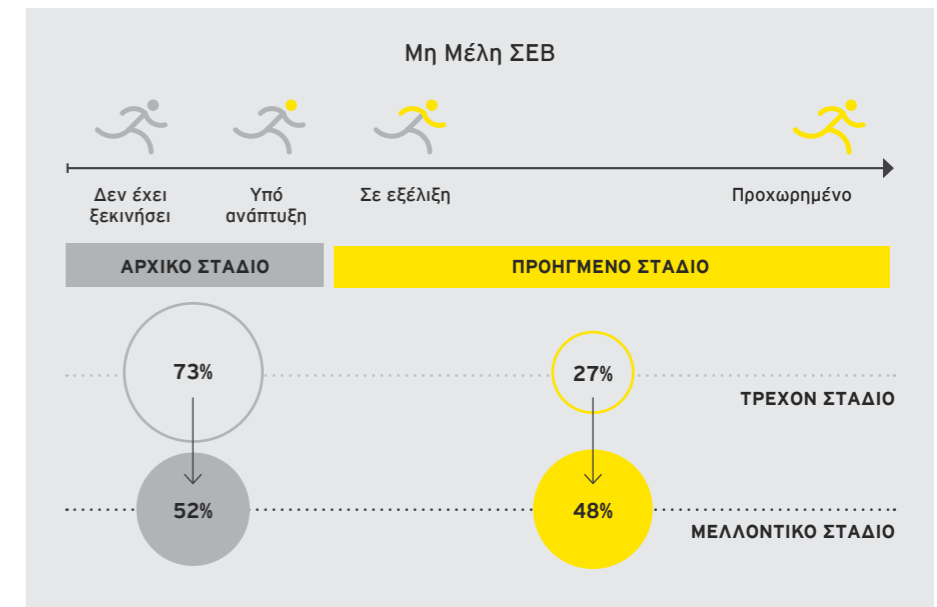

► Μεγάλες επιχειρήσεις:
Παρότι βρίσκονται συγκριτικά σε πιο ανεπτυγμένο στάδιο θα συνεχίσουν τη μετάβαση τους και συγκεκριμένα από **58% στο 74%**
(**16% πρόθεση μετάβασης**).

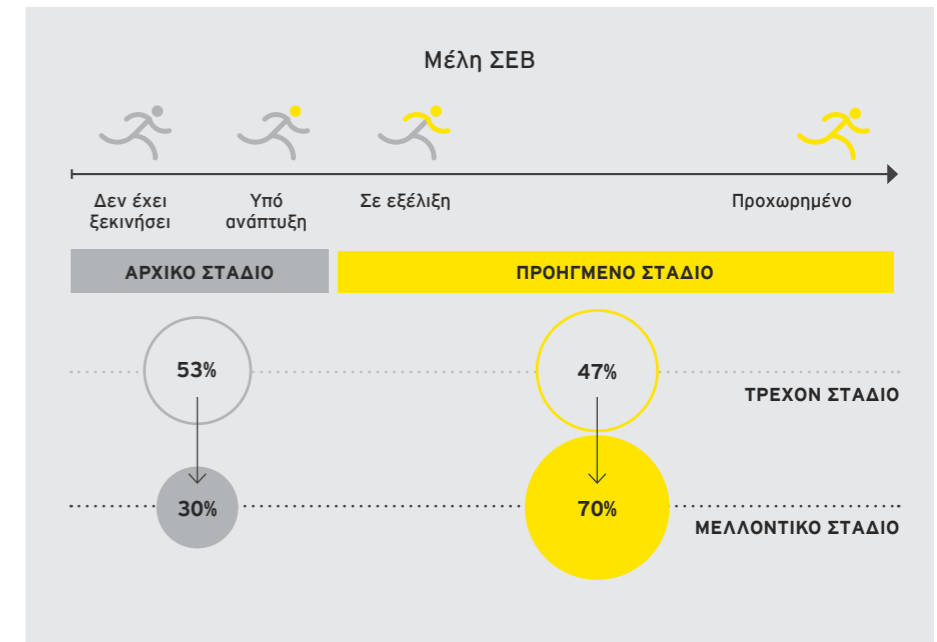

Αντίστοιχα, αναλύοντας τα αποτελέσματα βάσει ιδιότητας μέλους ΣΕΒ, η πρόθεση μετάβασης σε προηγμένο στάδιο ανάπτυξης σχεδίου δράσης κινείται σε παρόμοια επίπεδα για τις επιχειρήσεις μη μέλη ΣΕΒ και μέλη ΣΕΒ. Συγκεκριμένα:

► Μη μέλη ΣΕΒ:
από **27% σε 48%**
(**21% πρόθεση μετάβασης**).

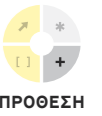

► Μέλη ΣΕΒ:
Παρότι βρίσκονται συγκριτικά σε πιο ανεπτυγμένο στάδιο θα συνεχίσουν τη μετάβαση τους και συγκεκριμένα από **47% σε 70%**
(**23% πρόθεση μετάβασης**).

4.2.2 Πρόθεση επιχειρήσεων για επικοινωνία του σχεδίου δράσης τους για την Κυκλική Οικονομία

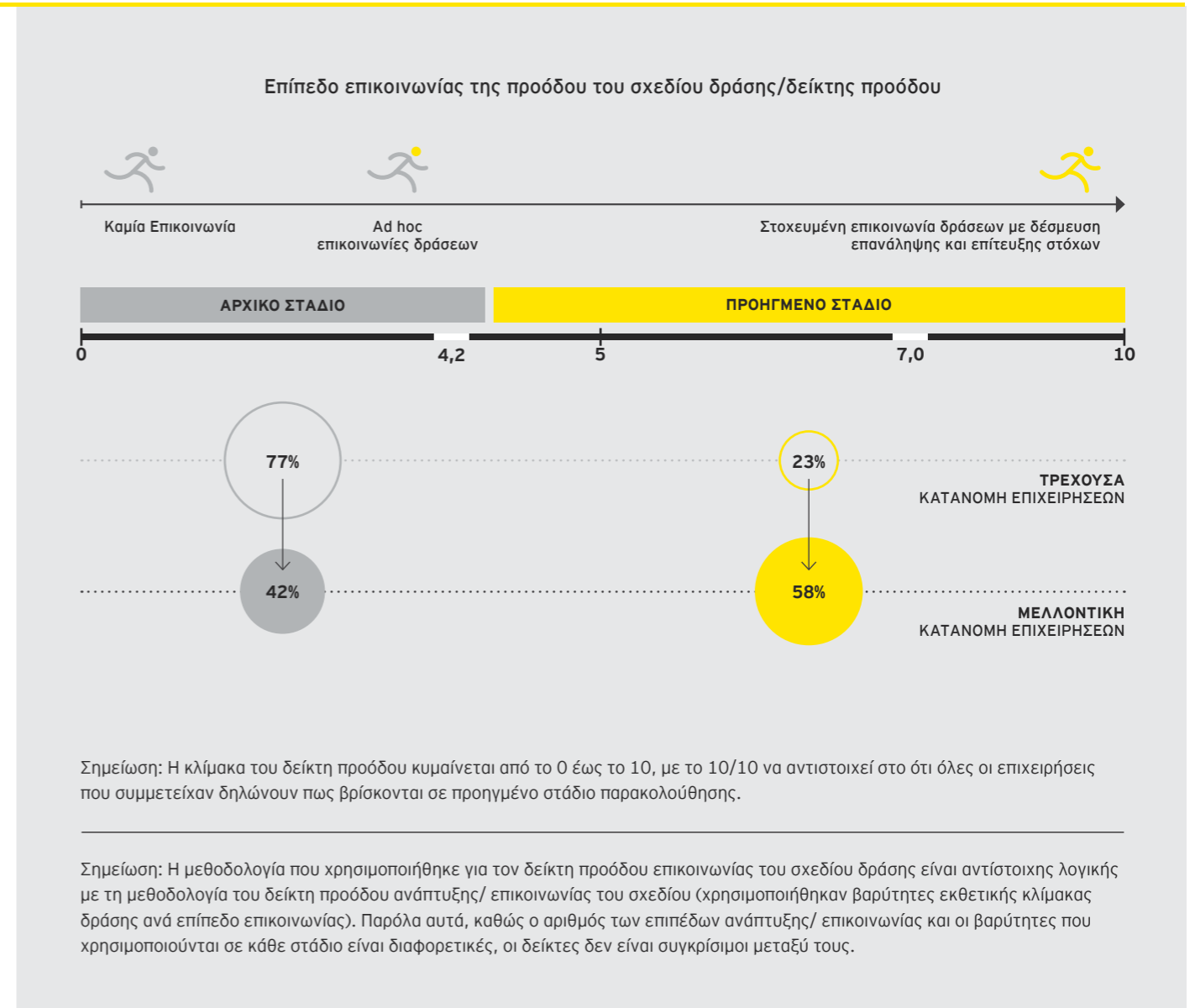

ΠΡΟΘΕΣΗ

Στην παρούσα ενότητα της έρευνας, εξετάζεται το κατά πόσο επικοινωνούνται δράσεις Κυκλικής Οικονομίας, ενώ ταυτόχρονα γίνεται μία εκτίμηση της ετοιμότητας των επιχειρήσεων να μεταβούν σε πιο προχωρημένα επίπεδα επικοινωνίας εντός των επόμενων δύο ετών.

Επικοινωνία του σχεδίου δράσης
Καμία επικοινωνία
Ad hoc επικοινωνίες δράσεων της Κυκλικής Οικονομίας, εντός των τελευταίων 12 μηνών
Στοχευμένη επικοινωνία δράσεων και αποτελεσμάτων για την Κυκλική Οικονομία, εντός των τελευταίων 12 μηνών, με δέσμευση επανάληψης και επίτευξης συγκεκριμένων στόχων (π.χ. στο πλαίσιο του Απολογισμού Βιώσιμης Ανάπτυξης ή/και του Ετήσιου Απολογισμού)

- ▶ Το **58%** των επιχειρήσεων δηλώνει πως θα βρίσκεται σε προηγμένο στάδιο επικοινωνίας της προόδου του σχεδίου δράσης εντός των επόμενων 2 ετών, όπου επί του παρόντος βρίσκεται το **23%**, παρουσιάζοντας μία αξιοσημείωτη δυναμική ως προς τα περιθώρια βελτίωσης της επικοινωνίας των σχεδίων δράσεων των επιχειρήσεων.
- ▶ Επιπλέον, στο πλαίσιο της έρευνας υπολογίστηκε ο δείκτης προόδου του επιπέδου επικοινωνίας. Οι επιχειρήσεις στο σύνολό τους παρουσιάζουν δείκτη προόδου τρέχοντος σταδίου **4,2/10**, για τον οποίο η πρόθεση των επιχειρήσεων είναι να αυξηθεί σε **7,0/10** εντός των επόμενων 2 ετών.

ΠΡΟΘΕΣΗ

4.2.3 Πρόθεση παρακολούθησης προόδου του σχεδίου δράσης για την Κυκλική Οικονομία

Επιπλέον της επικοινωνίας του σχεδίου δράσης, οι επιχειρήσεις κλήθηκαν να αποτυπώσουν τον βαθμό παρακολούθησης δεικτών μέσω των οποίων αξιολογείται η πρόοδος του σχεδίου δράσης τους για την Κυκλική Οικονομία, καθώς και να δώσουν μια εκτίμηση για το πού θα βρίσκονται στα επόμενα 2 χρόνια.

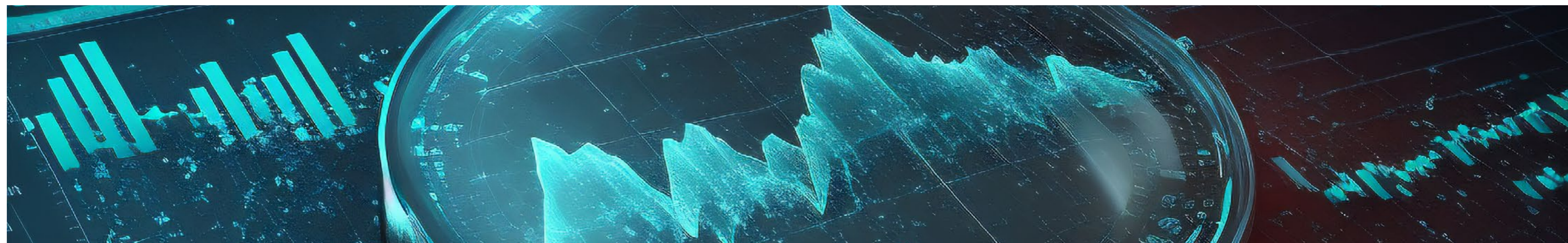
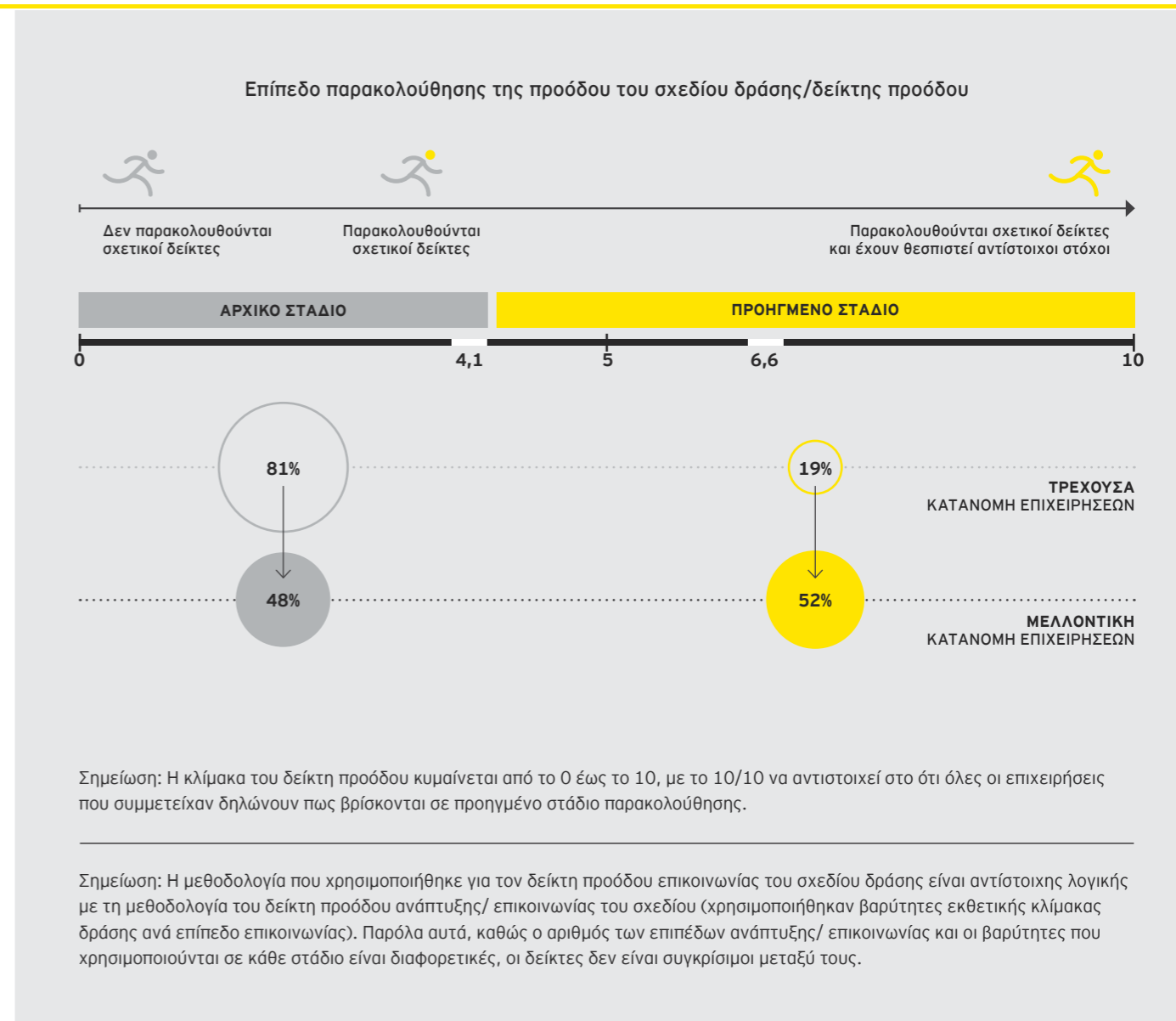
Παρακολούθηση προόδου του σχεδίου δράσης

Η επιχείρησή μας δεν παρακολουθεί σχετικούς δείκτες

Η επιχείρησή μας παρακολουθεί σχετικούς δείκτες (π.χ. ποσοστό ανακυκλώσιμων προϊόντων, ποσοστό αποβλήτων προς ανακύκλωση/επαναχρησιμοποίηση, ποσοστό ανακυκλωμένων υλικών στο τελικό προϊόν, ποσοστό νερού που επαναχρησιμοποιείται, ποσοστό κατανάλωσης ενέργειας από ΑΠΕ)

Η επιχείρησή μας παρακολουθεί σχετικούς δείκτες (π.χ. ποσοστό ανακυκλώσιμων προϊόντων, ποσοστό αποβλήτων προς ανακύκλωση/επαναχρησιμοποίηση, ποσοστό ανακυκλωμένων υλικών στο τελικό προϊόν, ποσοστό νερού που επαναχρησιμοποιείται, ποσοστό κατανάλωσης ενέργειας από ΑΠΕ), έχοντας θεσπίσει και αντίστοιχους στόχους (π.χ. % αύξηση των αποβλήτων προς ανακύκλωση/επαναχρησιμοποίηση, % αυξημένη χρήση ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, % αύξηση χρήσης ανακυκλωμένων πρώτων υλών συγκριτικά με το έτος βάσης που έχει οριστεί).

- ▶ Το **52%** των επιχειρήσεων δηλώνει πως θα βρίσκεται σε προηγμένο στάδιο παρακολούθησης της προόδου του σχεδίου δράσης εντός των επόμενων 2 ετών, όπου επί του παρόντος βρίσκεται το **19%**.
- ▶ Στο πλαίσιο της έρευνας υπολογίστηκε ο δείκτης προόδου του επιπέδου παρακολούθησης. Οι επιχειρήσεις στο σύνολό τους παρουσιάζουν δείκτη προόδου τρέχοντος σταδίου **4,1/10**, για τον οποίο η πρόθεση των επιχειρήσεων είναι να αυξηθεί σε **6,6/10** εντός των επόμενων 2 ετών.

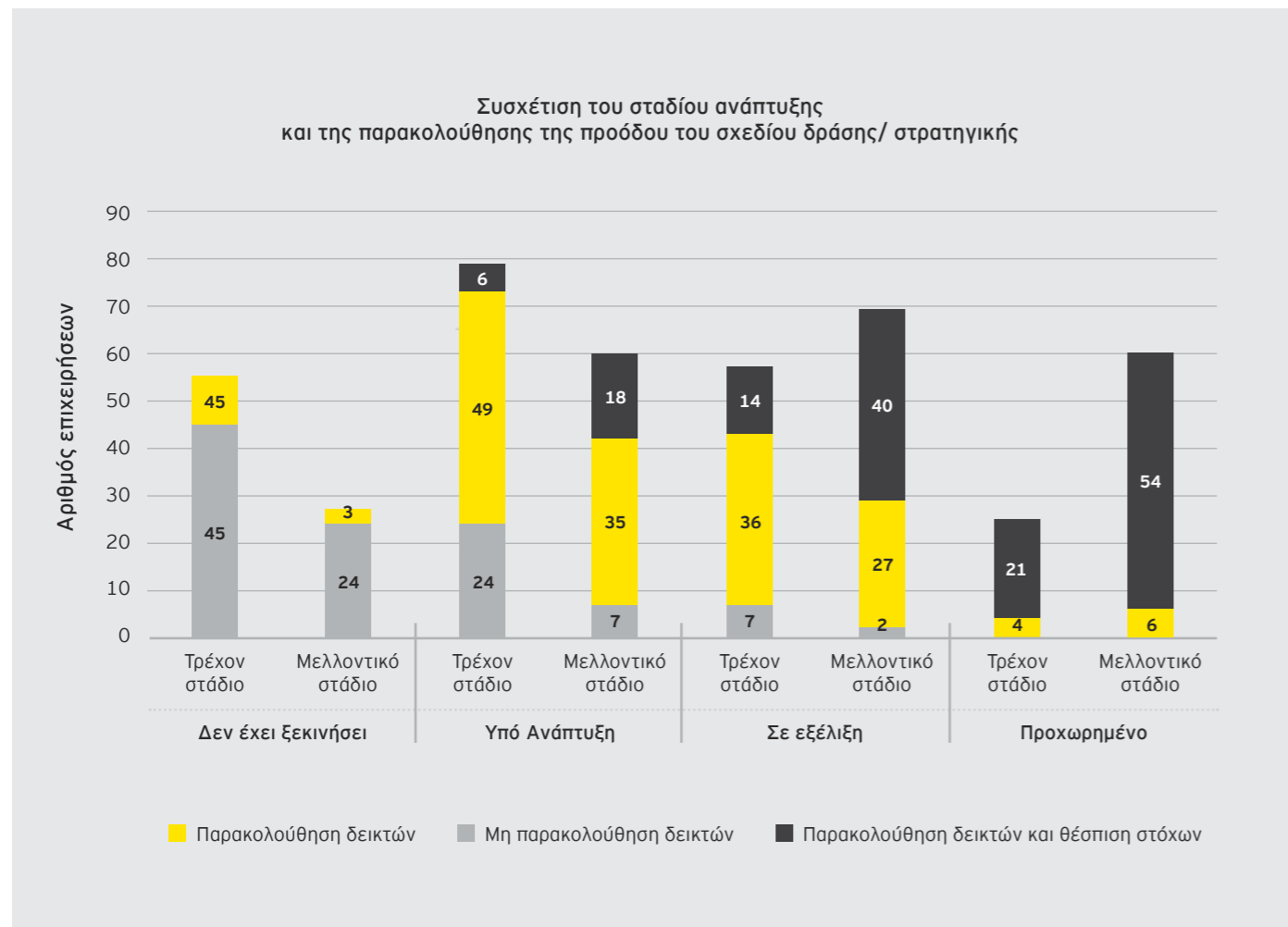
Συμπέρασμα 3

Οι δομικές ελλείψεις λειτουργούν ανασταλτικά για τις επιχειρήσεις

Ιεραρχώντας τα εμπόδια που αναγνωρίζουν ως σημαντικότερα σχετικά με τη μετάβαση τους προς την Κυκλική Οικονομία, οι επιχειρήσεις ανέδειξαν συγκεκριμένες δομικές ελλείψεις της ελληνικής αγοράς που εμποδίζουν την μετάβασή τους στην Κυκλική Οικονομία.

Η ανάπτυξη σχεδίου δράσης οδηγεί και στην παρακολούθηση της προόδου του

- ▶ Διαφαίνεται άμεση σύνδεση του σταδίου ανάπτυξης και της παρακολούθησης της προόδου του σχεδίου δράσης/στρατηγικής των επιχειρήσεων.
- ▶ Οι επιχειρήσεις που δεν έχουν αναπτύξει σχέδιο δράσης φαίνεται να μην παρακολουθούν και αντίστοιχους δείκτες.
- ▶ Επιπλέον, όσο πιο προηγμένο είναι το στάδιο ανάπτυξης, περισσότερο προηγμένο προκύπτει και το στάδιο παρακολούθησης, με ελάχιστες εξαιρέσεις αυτών που συνεχίζουν να μην παρακολουθούν δείκτες ή/και να θεσπίζουν στόχους επίδοσης.

4.3.1 Προκλήσεις και εμπόδια στην προσπάθεια ενσωμάτωσης των αρχών Κυκλικής Οικονομίας από τις επιχειρήσεις

Οι επιχειρήσεις κλήθηκαν να ιεραρχήσουν τις προκλήσεις και τα εμπόδια που λειτουργούν ως ανασταλτικοί παράγοντες κατά την προσπάθεια ενσωμάτωσης των αρχών της Κυκλικής Οικονομίας.

Τα εμπόδια που ιεραρχήθηκαν ως σημαντικότερα αναφορικά με την προσπάθεια ενσωμάτωσης των αρχών της Κυκλικής Οικονομίας, από το σύνολο των επιχειρήσεων, είναι:

- ▶ Έλλειψη γνώσης/αντίληψης επιχειρηματικής αξίας
- ▶ Ανεπάρκεια υποδομών
- ▶ Έλλειψεις σε προδιαγραφές/τυποποίηση
- ▶ Έλλειψεις επενδύσεων για τεχνολογία/καινοτομία

Δομικές ελλείψεις που εμποδίζουν τη μετάβαση των επιχειρήσεων προς την Κυκλική Οικονομία

Αναλύοντας περαιτέρω τα αποτελέσματα, επισημαίνουμε τα 2 από τα 4 σημαντικότερα εμπόδια, όπως ιεραρχήθηκαν ανεξαρτήτως κριτηρίου (μέγεθος επιχείρησης, ιδιότητα μέλους ΣΕΒ) τα οποία αφορούν στο εξωτερικό περιβάλλον και σχετίζονται με δομικές ελλείψεις του ευρύτερου πλαισίου της Κυκλικής Οικονομίας:

► Ανεπάρκεια υποδομών

Η ισχυροποίησή τους θα δημιουργούσε τις προϋποθέσεις και το επιχειρηματικό ενδιαφέρον για σύγχρονες υποδομές ανάκτησης/ανακύκλωσης, οι οποίες θα εξασφάλιζαν ποιοτικά ανακτώμενα υλικά/πρώτη ύλη προς τις μονάδες αξιοποίησης και χαμηλότερη εξάρτηση από εισαγόμενες πρώτες ύλες.

► Ελλείψεις σε προδιαγραφές/τυποποίηση

Ο καθορισμός προτύπων για δευτερογενή υλικά θα οδηγούσε σε μεγαλύτερη αξιοποίηση δευτερογενών υλικών και σε υψηλότερων προδιαγραφών πρώτες ύλες.

ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΕΜΠΟΔΙΩΝ					
ΕΜΠΟΔΙΑ	ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ		ΜΕΛΟΣ ΣΕΒ		ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
	Μεγάλες (+250)	Μεσαίες (50-250)	Μέλη ΣΕΒ	Μη Μέλη ΣΕΒ	
1. Έλλειψη γνώσης & αντίληψης της επιχειρηματικής αξίας της Κυκλικής Οικονομίας					
2. Ανεπάρκεια υποδομών π.χ. ανάκτησης/ανακύκλωσης, παραγωγής ανακατασκευασμένων προϊόντων υψηλής ποιότητας					
3. Έλλειψη τεχνικών προδιαγραφών - Ελλιπής τυποποίηση για την αξιοποίηση δευτερογενών υλικών/κυκλικών διεργασιών					
4. Έλλειμμα επενδύσεων στον τομέα της τεχνολογίας και της καινοτομίας					
5. Ανεπάρκεια ρυθμιστικού πλαισίου					
6. Υψηλό επιχειρηματικό ρίσκο λόγω περιορισμένου ενδιαφέροντος για κυκλικά προϊόντα & υπηρεσίες					
7. Δυσκολία εύρεσης χρηματοδότησης για την υποστήριξη επιχειρηματικών μοντέλων Κυκλικής Οικονομίας					
8. Έλλειψη ενημέρωσης καταναλωτών					

■ 1^η προτεραιότητα ■ 2^η προτεραιότητα ■ 3^η προτεραιότητα

Σημείωση: Κλίμακα ιεράρχησης βάσει βαθμολογίας, στην κλίμακα 0-8: 1^η προτεραιότητα >4.5, 2^η προτεραιότητα 3.5-4.5, 3^η προτεραιότητα <3.5

Εμπόδια μετάβασης προς την Κυκλική Οικονομία ανά περιοχή δραστηριοποίησης

Παρόλο που αναμενόταν να υπάρχουν διαφοροποιήσεις στην αξιολόγηση των εμποδίων μετάβασης ανά περιοχή δραστηριοποίησης, λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών ή/και πιθανών ελλείψεων της κάθε περιοχής, αυτό τελικά δεν προέκυψε από την ανάλυση.

► Από τα αποτελέσματα της αξιολόγησης φαίνεται ότι η επιχειρηματική κοινότητα αντιλαμβάνεται και αξιολογεί τα εμπόδια μετάβασης με τον ίδιο τρόπο, ανεξαρτήτως περιοχής δραστηριοποίησης.

ΕΜΠΟΔΙΑ	ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΕΜΠΟΔΙΩΝ				ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
	ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ				
	Αττική	Βόρεια Ελλάδα	Κεντρική / Νότια Ελλάδα	Νησιά	
1. Έλλειψη γνώσης & αντίληψης της επιχειρηματικής αξίας της Κυκλικής Οικονομίας					
2. Ανεπάρκεια υποδομών π.χ. ανάκτησης/ανακύκλωσης, παραγωγής ανακατασκευασμένων προϊόντων υψηλής ποιότητας					
3. Έλλειψη τεχνικών προδιαγραφών - Ελλιπής τυποποίηση για την αξιοποίηση δευτερογενών υλικών/κυκλικών διεργασιών					
4. Έλλειμμα επενδύσεων στον τομέα της τεχνολογίας και της καινοτομίας					
5. Ανεπάρκεια ρυθμιστικού πλαισίου					
6. Υψηλό επιχειρηματικό ρίσκο λόγω περιορισμένου ενδιαφέροντος για κυκλικά προϊόντα & υπηρεσίες					
7. Δυσκολία εύρεσης χρηματοδότησης για την υποστήριξη επιχειρηματικών μοντέλων Κυκλικής Οικονομίας					
8. Έλλειψη ενημέρωσης καταναλωτών					

■ 1^η προτεραιότητα ■ 2^η προτεραιότητα ■ 3^η προτεραιότητα

Σημείωση: Κλίμακα ιεράρχησης βάσει βαθμολογίας, στην κλίμακα 0-8: 1^η προτεραιότητα >4.5, 2^η προτεραιότητα 3.5-4.5, 3^η προτεραιότητα <3.5

Συμπέρασμα 4

Υπάρχουν ευκαιρίες για επιτάχυνση της μετάβασης

Οι επιχειρήσεις αναδεικνύουν ως κύριους παράγοντες επιτάχυνσης της ανάπτυξης ή της ωρίμανσης των επιχειρηματικών τους σχεδίων, την έρευνα και καινοτομία, την επιμόρφωση των καταναλωτών, την πρόσβαση σε χρηματοδότηση και τη δημιουργία συνεργειών.

4.4.1 Ευκαιρίες επιτάχυνσης της μετάβασης των επιχειρήσεων προς την Κυκλική Οικονομία

Οι επιχειρήσεις κλήθηκαν να ιεραρχήσουν τις ευκαιρίες μετάβασης που λειτουργούν ως παράγοντες που θα μπορούσαν να προωθήσουν τη μετάβαση στην Κυκλική Οικονομία.

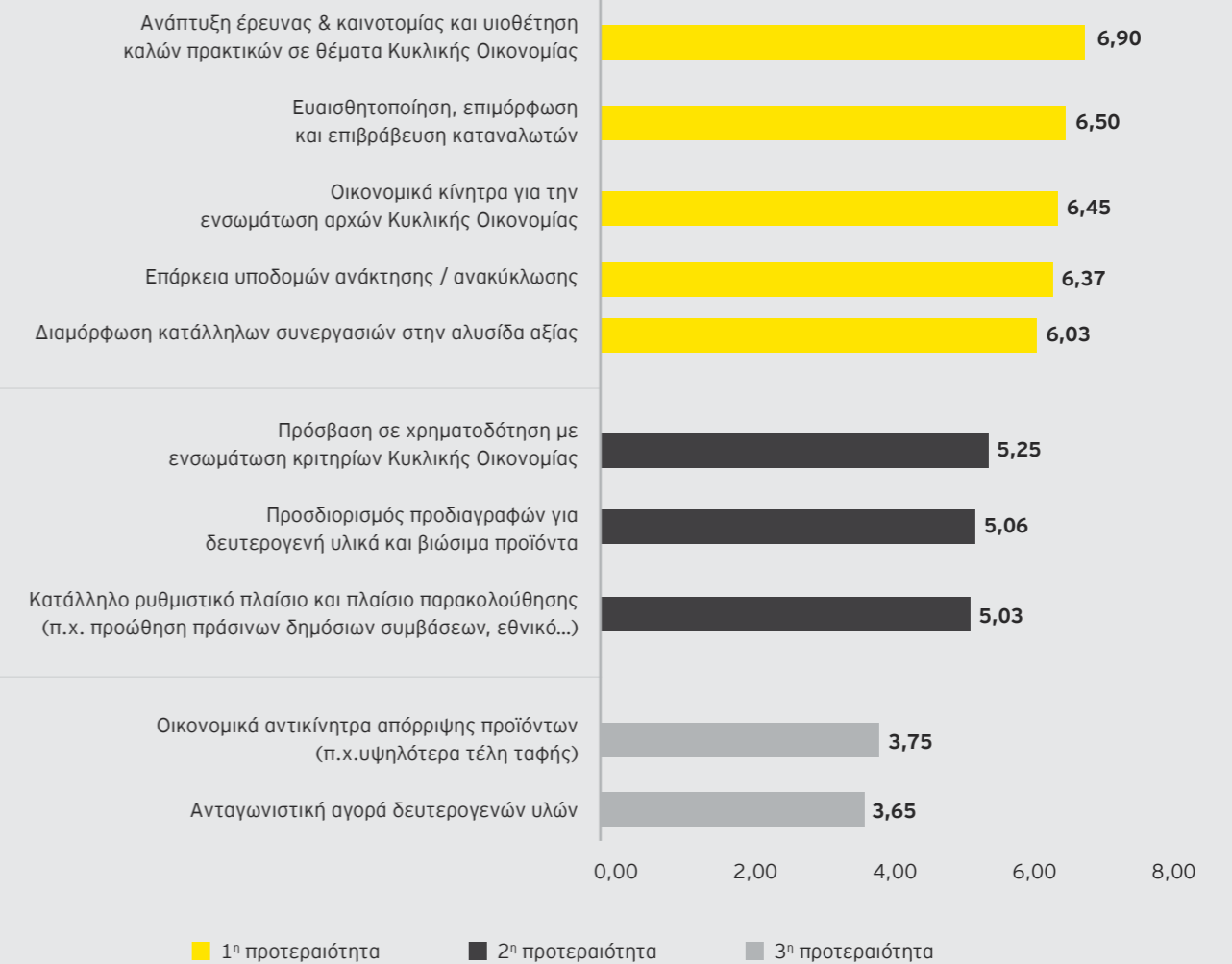
Οι ευκαιρίες μετάβασης που ιεραρχήθηκαν ως σημαντικότερες αναφορικά με την προσπάθεια ενσωμάτωσης των αρχών της Κυκλικής Οικονομίας, από το σύνολο των επιχειρήσεων, είναι:

- ▶ Ανάπτυξη έρευνας και τεχνολογίας
- ▶ Επάρκεια υποδομών
- ▶ Επιμόρφωση καταναλωτών
- ▶ Διαμόρφωση συνεργειών
- ▶ Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων

▶ Αξίζει να επισημανθεί η χαμηλή κατάταξη του παράγοντα μετάβασης «Οικονομικά αντικίνητρα απόρριψης προϊόντων (π.χ. υψηλότερα τέλη ταφής)», το οποίο πιθανώς να αιτιολογείται λόγω των ιστορικά χαμηλών τελών ταφής στην Ελλάδα, τα οποία δε φαίνεται να λειτουργούν αποτρεπτικά για τις ελληνικές επιχειρήσεις στο να ελαχιστοποιήσουν τα απόβλητα που οδηγούνται προς υγειονομική ταφή, και ως εκ τούτου να παραβλέπεται από τις περισσότερες η σημασία του ως βασικού παράγοντα μετάβασης.

Συνολική ιεράρχηση ευκαιριών μετάβασης (κλίμακα 0-10)

Σημείωση: Για τη βαθμολογία των ευκαιριών συνυπολογίστηκε η βαρύτητα που έχει δοθεί σε κάθε βαθμίδα σημαντικότητας των παραγόντων, θεωρώντας ότι η μέγιστη βαθμολογία που θα μπορούσε να λάβει ένας παράγοντας είναι το 10.

Αναλύοντας περαιτέρω τα αποτελέσματα βάσει διαφορετικών κριτηρίων (μέγεθος, ιδιότητα μέλους ΣΕΒ), 3 από τα 4 πεδία που αναγνωρίζονται οριζόντια ως σημαντικότερες ευκαιρίες για επιτάχυνση της μετάβασης είναι:

- ▶ Ανάπτυξη έρευνας και τεχνολογίας
- ▶ Επιμόρφωση καταναλωτών
- ▶ Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων

Η ανάπτυξη συνεργειών στην αλυσίδα αξίας προκρίνεται ως 1^η προτεραιότητα από τις μεσαίες επιχειρήσεις, αναδεικνύοντας το γεγονός πως οι μεσαίες επιχειρήσεις έχουν σε περιπτώσεις χαμηλότερα περιθώρια αυτονομίας και ιεραρχούν ως πολύ σημαντικές τις συνέργειες σε όλα τα επίπεδα.

ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ					
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ	ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ		ΜΕΛΟΣ ΣΕΒ		ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
	Μεγάλες (+250)	Μεσαίες (50-250)	Μέλη ΣΕΒ	Μη Μέλη ΣΕΒ	
1. Ανάπτυξη έρευνας & καινοτομίας και υιοθέτηση καλών πρακτικών σε θέματα Κυκλικής Οικονομίας	■	■	■	■	■
2. Ευαισθητοποίηση, επιμόρφωση και επιβράβευση καταναλωτών	■	■	■	■	■
3. Οικονομικά κίνητρα για την ενσωμάτωση αρχών Κυκλικής Οικονομίας	■	■	■	■	■
4. Επάρκεια υποδομών ανάκτησης / ανακύκλωσης	■	■	■	■	■
5. Διαμόρφωση κατάλληλων συνεργασιών στην αλυσίδα αξίας	■	■	■	■	■
6. Πρόσβαση σε χρηματοδότηση με ενσωμάτωση κριτηρίων Κυκλικής Οικονομίας	■	■	■	■	■
7. Προσδιορισμός προδιαγραφών για δευτερογενή υλικά και βιώσιμα προϊόντα	■	■	■	■	■
8. Κατάλληλο ρυθμιστικό πλαίσιο και πλαίσιο παρακολούθησης (π.χ. προώθηση πράσινων δημόσιων συμβάσεων, εθνικά...)	■	■	■	■	■
9. Οικονομικά αντικίνητρα απόρριψης προϊόντων (π.χ. υψηλότερα τέλη ταφής)	■	■	■	■	■
10. Ανταγωνιστική αγορά δευτερογενών υλών	■	■	■	■	■

■ 1^η προτεραιότητα   ■ 2^η προτεραιότητα   ■ 3^η προτεραιότητα

Σημείωση: Κλίμακα ιεράρχησης βάσει βαθμολογίας, στην κλίμακα 0-10: 1^η προτεραιότητα >6, 2^η προτεραιότητα 4-6, 3^η προτεραιότητα <4

5 Προτάσεις επιτάχυνσης της μετάβασης

Προτάσεις για την ενσωμάτωση της Κυκλικής Οικονομίας

Τα βασικά ευρήματα της έρευνας, αναδεικνύουν την ανάγκη ενημέρωσης των επιχειρήσεων σε θέματα Κυκλικής Οικονομίας, τη δυναμική που παρατηρείται στην πρόθεση μετάβασής τους, αλλά και τις ελλείψεις και τις ευκαιρίες που αναγνωρίζουν, καθολικά, ανεξαρτήτως κριτηρίου.

Οι προτάσεις που παρουσιάζονται στην παρούσα έρευνα, απευθύνονται στο σύνολο της επιχειρηματικής κοινότητας ή/και στην Πολιτεία, με στόχο τη βελτίωση του πλαισίου ενσωμάτωσης της Κυκλικής Οικονομίας και την ενδυνάμωση των επιχειρήσεων για την αναγκαία μετάβαση.

10

Προτάσεις για την ενσωμάτωση της Κυκλικής Οικονομίας

➤ 1

Συστηματική **ενημέρωση των επιχειρήσεων**, έμφαση στις ΜμΕ και παρουσίαση καλών πρακτικών.

➤ 2

Εκπαίδευση και **ενημέρωση των καταναλωτών** ώστε να αναγνωρίζουν και να επιλέγουν προϊόντα/υπηρεσίες με κυκλικά χαρακτηριστικά.

➤ 3

Χρηματοδότηση έρευνας και καινοτομίας για την επίλυση προβλημάτων με μεγάλο δυναμικό αξιοποίησης των αποτελεσμάτων.

➤ 4

Διαμόρφωση ειδικού σχήματος διακυβέρνησης και συμμετοχή επιχειρηματικών φορέων.

➤ 5

Ολοκλήρωση υποδομών συλλογής, αποθήκευσης, μεταφοράς και επεξεργασίας ρευμάτων αποβλήτων για την επίτευξη των εθνικών στόχων με το βέλτιστο κόστος.

➤ 6

Διαμόρφωση πλαισίου κινήτρων/αντικινήτρων ώστε η ταφή να είναι η ακριβότερη επιλογή.

➤ 7

Θέσπιση προτύπων / προδιαγραφών για δευτερογενή υλικά και καύσιμα και επανασχεδιασμός προϊόντων με κριτήρια κυκλικότητας.

➤ 8

Εφαρμογή του **εθνικού σχεδίου για Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις** και διεύρυνση σε περισσότερα υλικά.

➤ 9

Προτεραιότητα στην **εκπόνηση των εθνικών σχεδίων** που προβλέπονται στον Οδικό Χάρτη Κυκλικής Οικονομίας.

➤ 10

Εφαρμογή πλαισίου δεικτών και αξιοποίησή του στη λήψη αποφάσεων.

6 Παραρτήματα

Ερωτηματολόγιο για την Ενσωμάτωση της Κυκλικής Οικονομίας στις Ελληνικές Επιχειρήσεις

Στόχο της έρευνας αποτελεί η ανάλυση του βαθμού ενσωμάτωσης της Κυκλικής Οικονομίας στις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις ανά την Ελλάδα, με σκοπό να αναγνωριστούν τα απαραίτητα μέτρα για την επιτάχυνση της μετάβασης της Ελληνικής Οικονομίας προς ένα Κυκλικό Οικονομικό Μοντέλο.

Η Κυκλική Οικονομία αποτελεί μέρος της επίτευξης των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (EU Green Deal) και στόχο έχει να μειώσει τις επιπτώσεις από την παραγωγή και κατανάλωση πρώτων υλών και υλικών στην κλιματική αλλαγή. Η μετάβαση σε μία Κυκλική Οικονομία προϋποθέτει οτιδήποτε θεωρούνταν «απόβλητο» μέχρι πρότινος, να μετατρέπεται εκ νέου σε πρώτη ύλη, ώστε να επιστραφεί ξανά στην παραγωγική αλυσίδα.

Η έρευνα αποτελείται από πέντε ενότητες:

- A.** Εισαγωγικές ερωτήσεις κατάταξης της επιχείρησής σας
- B.** Αξιολόγηση του επιπέδου αναγνώρισης των θεμάτων Κυκλικής Οικονομίας
- Γ.** Αξιολόγηση του βαθμού ενσωμάτωσης στα επιχειρηματικά μοντέλα Κυκλικής Οικονομίας
- Δ.** Αναγνώριση των προκλήσεων και εμποδίων στην προσπάθεια ενσωμάτωσης των αρχών Κυκλικής Οικονομίας
- Ε.** Αναγνώριση των παραγόντων που συμβάλλουν στη μετάβαση στη Κυκλική Οικονομία

Για τη διεξαγωγή της έρευνας, το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη συνεργάζεται με το Τμήμα Υπηρεσιών Κλιματικής Αλλαγής και Βιώσιμης Ανάπτυξης της ΕΥ Ελλάδος.

Για την ολοκλήρωση της συμμετοχής σας στην έρευνα θα πρέπει, αφού απαντήσετε στο σύνολο των ερωτήσεων, να υποβάλετε τις απαντήσεις σας.

Η έρευνα είναι εμπιστευτική και η ολοκλήρωσή της απαιτεί περίπου 15 λεπτά από τον χρόνο σας.

Ενότητα Α. Εισαγωγικές Ερωτήσεις

Η παρακάτω ενότητα περιλαμβάνει ερωτήσεις κατάταξης της επιχείρησής σας βάσει μεγέθους, δραστηριοτήτων και περιφέρειας.

A1. Κατάταξη της επιχείρησης σύμφωνα με το μέγεθός της

Σε ποια από τα παρακάτω μεγέθη κατατάσσεται η επιχείρησή σας βάσει του αριθμού των εργαζομένων της;

- Μεσαία Επιχείρηση (από 50 έως 250 εργαζόμενους)
- Μεγάλη Επιχείρηση (πάνω από 250 εργαζόμενους)

A2. Κατάταξη δραστηριοτήτων της επιχείρησης

Σε ποιους από τους παρακάτω κλάδους κατατάσσεται η επιχείρησή σας; Επιλέξτε την πιο αντιπροσωπευτική απάντηση (Σε περιπτώσεις Ομίλων εταιρειών παρακαλώ να επιλέξετε τον κλάδο με τον μεγαλύτερο τζίρο για την επιχείρηση σας).

- Εμπόριο
- Λοιπές υπηρεσίες (Ενδεικτικά παραδείγματα: Επικοινωνία, Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, Παροχή ενέργειας, Διαχείριση αποβλήτων)
- Κατασκευές
- Ξενοδοχεία και Εστιατόρια
- Μεταποίηση
- Μεταφορές/Αποθήκευση
- Πρωτογενής παραγωγή
- Άλλος (παρακαλούμε διευκρινίστε)

A3. Κατάταξη ως προς την περιφέρεια δραστηριότητας

Σε ποια από τις παρακάτω περιοχές δραστηριοποιείται η επιχείρησή σας; Επιλέξτε την πιο αντιπροσωπευτική απάντηση (Παρακαλώ να επιλέξετε την περιοχή του κυρίου όγκου των δραστηριοτήτων της επιχείρησης με γνώμονα τον μεγαλύτερο τζίρο).

- ▶ Αττική
- ▶ Βόρεια Ελλάδα
- ▶ Κεντρική/Νότια Ελλάδα
- ▶ Νησιά

A4. Ιδιότητα μέλους ΣΕΒ

Είναι η επιχείρησή σας μέλος του ΣΕΒ συνδέσμου επιχειρήσεων και βιομηχανιών (ΣΕΒ);

- ▶ Ναι
- ▶ Όχι

Ενότητα Β. Επίπεδο Αναγνώρισης

Η παρακάτω ενότητα περιλαμβάνει το επίπεδο αναγνώρισης των θεμάτων της Κυκλικής Οικονομίας σε σχέση με τη λειτουργία της επιχείρησής σας (Σχέδιο δράσης και Στρατηγική).

B1. Ποσό ενημερωμένος/η θεωρείτε ότι είστε για θέματα Κυκλικής Οικονομίας; (Επιλέξτε μια απάντηση).

1. Πολύ ενημερωμένος/η
2. Λίγο ενημερωμένος/η
3. Καθόλου ενημερωμένος/η

B2. Ποια είναι τα κίνητρα της επιχείρησής σας για τη μετάβαση προς την Κυκλική Οικονομία; Παρακαλούμε όπως κατατάξετε (με drag & drop) σε φθίνουσα σειρά τα παρακάτω κίνητρα των επιχειρήσεων για τη μετάβαση προς την Κυκλική Οικονομία, βάσει της επιχείρησης την οποία εκπροσωπείτε. Τοποθετείστε το κατά τη γνώμη σας πιο σημαντικό στην 1^η θέση, αντιστοιχίζοντας στη συνέχεια μόνο ένα κίνητρο σε κάθε θέση.

- ▶ Μειωμένες λειτουργικές δαπάνες (π.χ. από ανάλωση φυσικών πόρων και πρώτων υλών, διαχείριση αποβλήτων και νερού, κλπ.)
- ▶ Μεγαλύτερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση
- ▶ Βέλτιστη διαχείριση κινδύνων (π.χ. έναντι διαθεσιμότητας των πρώτων υλών, διακυμάνσεων στις τιμές ενέργειας και καυσίμων) και συμμόρφωση με νομοθεσία και κανονισμούς
- ▶ Προσέλκυση νέων πελατών/καταναλωτών, αύξηση μεριδίου αγοράς/πρόσβαση σε νέες αγορές
- ▶ Ανταπόκριση στις απαιτήσεις των μετόχων και άλλων ενδιαφερομένων μερών (π.χ. τοπικές κοινωνίες, συνεργάτες στην αλυσίδα αξίας)
- ▶ Ενίσχυση εταιρικής εικόνας - προσέλκυση νέων ταλέντων και διατήρηση ανθρώπινου δυναμικού

Παρακαλείσθε να αναπτύξετε τυχόν οφέλη ή κίνητρα που δεν εντοπίζονται παραπάνω.

B3. Σε ποιο στάδιο ανάπτυξης βρίσκεται η επιχείρησή σας τώρα και σε ποιο θα θέλατε να βρίσκεται σε 2 έτη, όσον αφορά το σχέδιο δράσης ή τη στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία;

Στάδια Ανάπτυξης	Τρέχον στάδιο	Μελλοντικό στάδιο (σε 2 έτη)
1. Δεν έχει ξεκινήσει (Κανένα σχέδιο δράσης)		
2. Υπό ανάπτυξη (Το σχέδιο δράσης αναπτύσσεται, καθώς η επιχείρηση βρίσκεται στο στάδιο αναγνώρισης των προκλήσεων και ευκαιριών, βασικών δεικτών απόδοσης και ορισμού του χρονοδιαγράμματος και του προϋπολογισμού)		
3. Σε εξέλιξη (Η επιχείρηση εφαρμόζει αναλυτικό σχέδιο δράσης με ενσωματωμένα τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά κριτήρια (π.χ. δείκτες απόδοσης) των οποίων η απόδοση παρακολουθείται)		
4. Προχωρημένο (Η επιχείρηση έχει εντάξει το σχέδιο δράσης και τους αντίστοιχους στόχους στην εταιρική της Στρατηγική)		

B4. Παρακολουθείτε δείκτες μέσω των οποίων αξιολογείται η πρόοδος του σχεδίου δράσης ή της στρατηγικής για την Κυκλική Οικονομία τώρα και με ποιον τρόπο θα θέλατε να πραγματοποιείται η αντίστοιχη αξιολόγηση σε 2 έτη;

Παρακολούθηση προόδου του σχεδίου δράσης ή της στρατηγικής για την Κυκλική Οικονομία	Τρέχον στάδιο	Μελλοντικό στάδιο (σε 2 έτη)
1. Η επιχείρησή μας δεν παρακολουθεί σχετικούς δείκτες		
2. Η επιχείρησή μας παρακολουθεί σχετικούς δείκτες (π.χ. ποσοστό ανακυκλώσιμων προϊόντων, ποσοστό αποβλήτων προς ανακύκλωση/επαναχρησιμοποίηση, ποσοστό ανακυκλωμένων υλικών στο τελικό προϊόν, ποσοστό νερού που επαναχρησιμοποιείται, ποσοστό κατανάλωσης ενέργειας από ΑΠΕ)		
3. Η επιχείρησή μας παρακολουθεί σχετικούς δείκτες (π.χ. ποσοστό ανακυκλώσιμων προϊόντων, ποσοστό αποβλήτων προς ανακύκλωση/επαναχρησιμοποίηση, ποσοστό ανακυκλωμένων υλικών στο τελικό προϊόν, ποσοστό νερού που επαναχρησιμοποιείται, ποσοστό κατανάλωσης ενέργειας από ΑΠΕ) έχοντας θεσπίσει και αντίστοιχους στόχους (π.χ. % αύξηση των αποβλήτων προς ανακύκλωση/επαναχρησιμοποίηση, % αυξημένη χρήση ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, % αύξηση χρήσης ανακυκλωμένων πρώτων υλών συγκριτικά με το έτος βάσης που έχει οριστεί)		

B5. Με ποιο τρόπο επικοινωνείται τώρα το σχέδιο δράσης ή η στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία και με ποιον τρόπο θα θέλατε να πραγματοποιείται αυτή η επικοινωνία σε 2 έτη;

Επικοινωνία του σχεδίου δράσης ή η στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία	Τρέχον στάδιο	Μελλοντικό στάδιο (σε 2 έτη)
1. Καμία επικοινωνία		
2. Ad hoc επικοινωνίες δράσεων της Κυκλικής Οικονομίας, εντός των τελευταίων 12 μηνών		
3. Στοχευμένη επικοινωνία δράσεων και αποτελεσμάτων για την Κυκλική Οικονομία, εντός των τελευταίων 12 μηνών, με δέσμευση επανάληψης και επίτευξης συγκεκριμένων στόχων (π.χ. στο πλαίσιο του Απολογισμού Βιώσιμης Ανάπτυξης ή/ και του Ετήσιου Απολογισμού)		

Ενότητα Γ. Βαθμός Ενσωμάτωσης

Η παρακάτω ενότητα περιλαμβάνει το βαθμό ενσωμάτωσης της επιχείρησής σας σε συγκεκριμένα επιχειρηματικά μοντέλα Κυκλικής Οικονομίας.

Γ1. Παρακαλούμε να επιλέξετε τον βαθμό ενσωμάτωσης των παρακάτω μοντέλων κυκλικής οικονομίας στην επιχείρησή σας.

1. Κυκλικές προμήθειες (Circular supplies). Ενδεικτική στρατηγική: Μείωση χρήσης μη ανανεώσιμων πόρων και στροφή σε ανανεώσιμα, επαναχρησιμοποιήσιμα, πλήρως ανακυκλώσιμα ή/και βιολογικής προέλευσης υλικά και πρώτες ύλες.

Παράδειγμα: Επανασχεδιασμός πλαστικών/χάρτινων συσκευασιών επιλέγοντας υλικά συσκευασίας με ανακυκλωμένο περιεχόμενο

- a) Δεν σχετίζεται με την επιχείρηση ή τον κλάδο μας
- b) Η επιχείρηση μας ήδη εφαρμόζει σχετικές δράσεις/πρακτικές
- c) Είναι στα σχέδια της επιχείρησής μας για τα επόμενα 2 έτη
- d) Σχετίζεται με την επιχείρηση ή τον κλάδο μας, αλλά δεν είναι στα σχέδια της επιχείρησής μας

2. Ανάκτηση πόρων (Resource recovery). Ενδεικτική στρατηγική: Ανάκτηση πόρων, υλικών και ενέργειας από προϊόντα που έχουν φτάσει στο τέλος της ζωής τους ή/και από υπο-προϊόντα.

Παράδειγμα: Εφαρμογή πρακτικών βιομηχανικής συμβίωσης, χρήση αδρανών υλικών που προέρχονται από απόβλητα εκσκαφών και κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ) για διάφορα κατασκευαστικά έργα.

- a) Δεν σχετίζεται με την επιχείρηση ή τον κλάδο μας
- b) Η επιχείρηση μας ήδη εφαρμόζει σχετικές δράσεις/πρακτικές
- c) Είναι στα σχέδια της επιχείρησής μας για τα επόμενα 2 έτη
- d) Σχετίζεται με την επιχείρηση ή τον κλάδο μας, αλλά δεν είναι στα σχέδια της επιχείρησής μας

3. Επέκταση του κύκλου ζωής των προϊόντων (Product life extension). Ενδεικτική στρατηγική: Επέκταση του κύκλου ζωής των προϊόντων μέσω επανασχεδιασμού, επισκευής, αναβάθμισης ή/και ανακατασκευής.

Παράδειγμα: Βελτίωση ανθεκτικότητας ενός προϊόντος και των υλικών του ώστε ο κύκλος ζωής του να διαρκεί περισσότερο.

- a) Δεν σχετίζεται με την επιχείρηση ή τον κλάδο μας
- b) Η επιχείρηση μας ήδη εφαρμόζει σχετικές δράσεις/πρακτικές
- c) Είναι στα σχέδια της επιχείρησής μας για τα επόμενα 2 έτη
- d) Σχετίζεται με την επιχείρηση ή τον κλάδο μας, αλλά δεν είναι στα σχέδια της επιχείρησής μας

4. Πλατφόρμες διαμοιρασμού (Sharing platforms). Ενδεικτική στρατηγική: Αξιοποίηση κοινής πρόσβασης, χρήσης ή/και ιδιοκτησίας σε προϊόντα και υπηρεσίες μαζί με άλλες επιχειρήσεις-χρήστες ή/και διάθεση στην αγορά προϊόντων/υπηρεσιών από κοινού προσβάσιμων/αξιοποιήσιμων από περισσότερους χρήστες.

Παράδειγμα: Πλατφόρμα διαμοιρασμού αυτοκινήτων που επιτρέπει τη μίσθωση ιδιωτικών αυτοκινήτων όταν αυτά δεν χρησιμοποιούνται.

- a) Δεν σχετίζεται με την επιχείρηση ή τον κλάδο μας
- b) Η επιχείρηση μας ήδη εφαρμόζει σχετικές δράσεις/πρακτικές
- c) Είναι στα σχέδια της επιχείρησής μας για τα επόμενα 2 έτη
- d) Σχετίζεται με την επιχείρηση ή τον κλάδο μας, αλλά δεν είναι στα σχέδια της επιχείρησής μας

5. Προϊόν ως υπηρεσία (Product as a service) Ενδεικτική στρατηγική: Παροχή πρόσβασης στη χρήση ενός προϊόντος με παρακράτηση της κυριότητάς του (π.χ. ενοικίαση).

Παράδειγμα: Ενοικίαση ιατρικού εξοπλισμού ή εκτυπωτών, όπου ο πάροχος είναι υπεύθυνος για τη συντήρηση και την αντι-κατάσταση αναγκαίων εξαρτημάτων/ αναλώσιμων (π.χ. μελάνια εκτυπωτών).

- a) Δεν σχετίζεται με την επιχείρηση ή τον κλάδο μας
- b) Η επιχείρηση μας ήδη εφαρμόζει σχετικές δράσεις/ πρακτικές
- c) Είναι στα σχέδια της επιχείρησής μας για τα επόμενα 2 έτη
- d) Σχετίζεται με την επιχείρηση ή τον κλάδο μας, αλλά δεν είναι στα σχέδια της επιχείρησής μας

Ενότητα Δ. Προκλήσεις και εμπόδια

Η παρακάτω ενότητα περιλαμβάνει ανάλυση των προκλήσεων και εμποδίων κατά την προσπάθεια ενσωμάτωσης από την επιχείρησή σας αρχών της Κυκλικής Οικονομίας.

Δ1. Παρακαλούμε όπως κατατάξετε (με drag & drop) σε φθίνουσα σειρά τις προκλήσεις μετάβασης της επιχείρησής σας στην Κυκλική Οικονομία. Τοποθετήστε την κατά τη γνώμη σας πιο σημαντική στην 1^η θέση, αντιστοιχίζοντας στη συνέχεια μόνο μία πρόκληση σε κάθε θέση.

- ▶ Έλλειψη γνώσης & αντίληψης της επιχειρηματικής αξίας της Κυκλικής Οικονομίας
- ▶ Έλλειμμα επενδύσεων στον τομέα της τεχνολογίας και της καινοτομίας
- ▶ Ανεπάρκεια υποδομών π.χ. ανάκτησης / ανακύκλωσης, παραγωγής ανακατασκευασμένων προϊόντων υψηλής ποιότητας
- ▶ Έλλειψη τεχνικών προδιαγραφών - Ελλιπής τυποποίηση για την αξιοποίηση δευτερογενών υλικών / κυκλικών διεργασιών
- ▶ Υψηλό επιχειρηματικό ρίσκο λόγω περιορισμένου ενδιαφέροντος για κυκλικά προϊόντα & υπηρεσίες
- ▶ Δυσκολία εύρεσης χρηματοδότησης για την υποστήριξη επιχειρηματικών μοντέλων Κυκλικής Οικονομίας
- ▶ Ανεπάρκεια ρυθμιστικού πλαισίου
- ▶ Έλλειψη ενημέρωσης καταναλωτών

Παρακαλείσθε να αναπτύξετε τυχόν εμπόδια που έχετε συναντήσει και δεν καλύπτονται παραπάνω.

Ενότητα Ε. Μετάβαση στην Κυκλική Οικονομία

Η παρακάτω ενότητα περιλαμβάνει ανάλυση των παραγόντων που θα μπορούσαν να προωθήσουν τη μετάβαση της επιχείρησής σας στην Κυκλική Οικονομία.

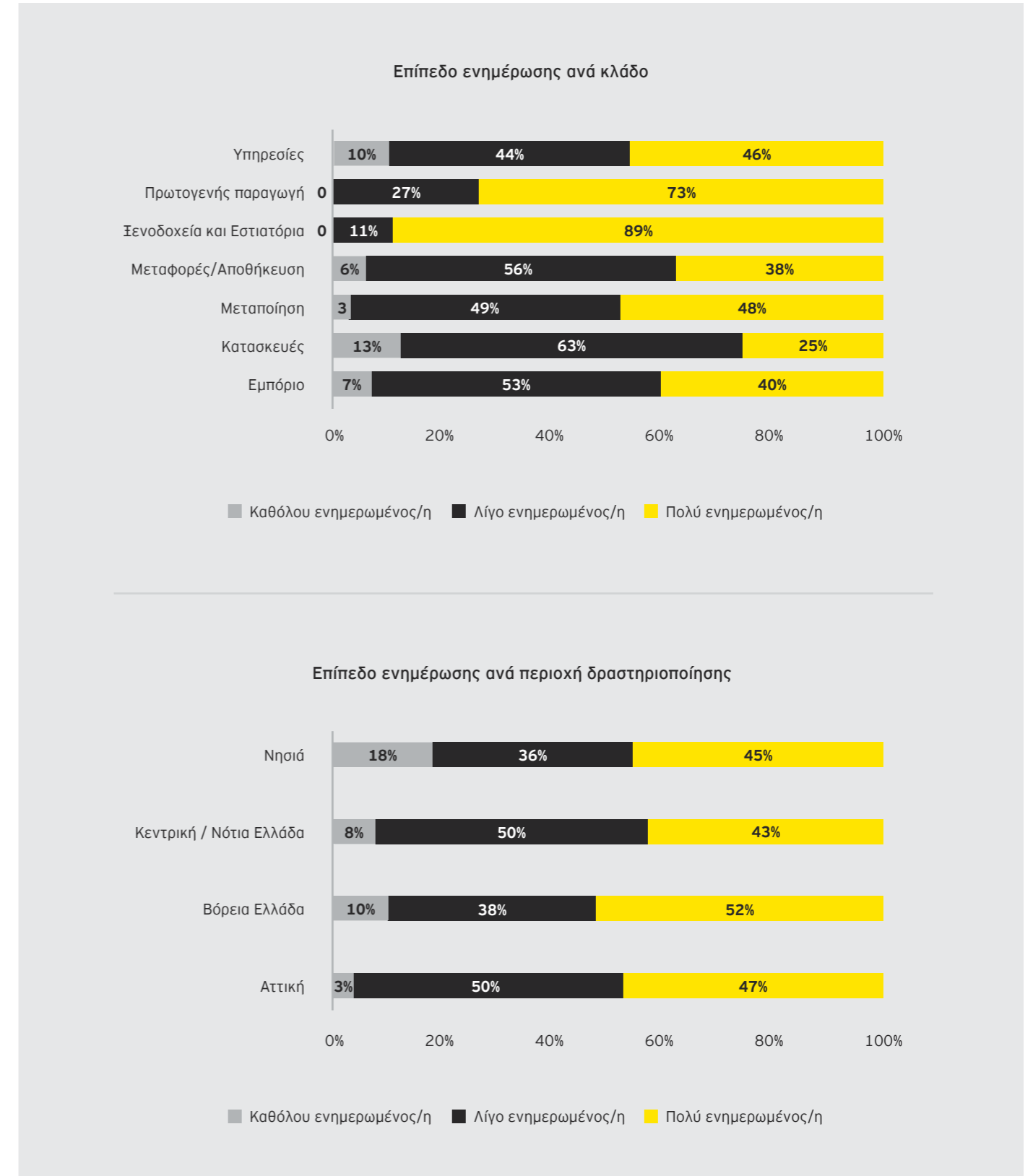
Ε1. Παρακαλούμε όπως κατατάξετε (με drag & drop) σε φθίνουσα σειρά τους παράγοντες που θα μπορούσαν να προωθήσουν τη μετάβαση της επιχείρησής σας στην Κυκλική Οικονομία. Τοποθετείστε τον κατά τη γνώμη σας πιο σημαντικό στην 1^η θέση, αντιστοιχίζοντας στη συνέχεια μόνο έναν παράγοντα σε κάθε θέση.

- Ευαισθητοποίηση, επιμόρφωση και επιβράβευση καταναλωτών
- Ανάπτυξη έρευνας & καινοτομίας και υιοθέτηση καλών πρακτικών σε θέματα Κυκλικής Οικονομίας
- Διαμόρφωση κατάλληλων συνεργασιών στην αλυσίδα αξίας
- Επάρκεια υποδομών ανάκτησης / ανακύκλωσης
- Προσδιορισμός προδιαγραφών για δευτερογενή υλικά και βιώσιμα προϊόντα
- Πρόσβαση σε χρηματοδότηση με ενσωμάτωση κριτηρίων Κυκλικής Οικονομίας
- Οικονομικά κίνητρα για την ενσωμάτωση αρχών Κυκλικής Οικονομίας
- Κατάλληλο ρυθμιστικό πλαίσιο και πλαίσιο παρακολούθησης (π.χ. προώθηση πράσινων δημόσιων συμβάσεων, εθνικό Παρατηρητήριο Κυκλικής Οικονομίας)
- Ανταγωνιστική αγορά δευτερογενών υλών
- Οικονομικά αντικίνητρα απόρριψης προϊόντων (π.χ. υψηλότερα τέλη ταφής)

Παρακαλείσθε να αναπτύξετε τυχόν άλλους παράγοντες οι οποίοι θα μπορούσαν να προωθήσουν τη μετάβαση της επιχείρησής σας στην Κυκλική Οικονομία και δεν καλύπτονται παραπάνω.

Επιπλέον γραφήματα

Επίπεδο ενημέρωσης ανά κλάδο και περιοχή δραστηριοποίησης

Επιπλέον γραφήματα

Παράγοντες κινητοποίησης ανά κλάδο και περιοχή δραστηριοποίησης

Παράγοντες κινητοποίησης	Κλάδος						
	 Εμπόριο	 Κατασκευές	 Μεταποίηση	 Μεταφορές/Αποθήκευση	 Ξενοδοχεία/Εστιατόρια	 Πρωτογενής Παραγωγή	 Υπηρεσίες
1. Μειωμένες λειτουργικές δαπάνες	■	■	■	■	■	■	■
2. Βέλτιστη διαχείριση κινδύνων και συμμόρφωση με νομοθεσία και κανονισμούς	■	■	■	■	■	■	■
3. Προσέλκυση νέων πελατών/καταναλωτών, αύξηση μεριδίου αγοράς/πρόσβαση σε νέες αγορές	■	■	■	■	■	■	■
4. Ενίσχυση εταιρικής εικόνας - προσέλκυση νέων ταλέντων και διατήρηση ανθρώπινου δυναμικού	■	■	■	■	■	■	■
5. Μεγαλύτερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση	■	■	■	■	■	■	■
6. Ανταπόκριση στις απαιτήσεις των μετοχών και άλλων ενδιαφερομένων μερών	■	■	■	■	■	■	■

■ 1^η προτεραιότητα ■ 2^η προτεραιότητα ■ 3^η προτεραιότητα

Σημείωση: Κλίμακα ιεράρχησης βάσει βαθμολογίας, στην κλίμακα 0-6: 1^η προτεραιότητα >=4, 2^η προτεραιότητα >=3, 3^η προτεραιότητα <3

Παράγοντες κινητοποίησης	Περιοχή δραστηριοποίησης			
	Αττική	Βόρεια Ελλάδα	Κεντρική / Νότια Ελλάδα	Νησιά
1. Μειωμένες λειτουργικές δαπάνες	■	■	■	■
2. Βέλτιστη διαχείριση κινδύνων και συμμόρφωση με νομοθεσία και κανονισμούς	■	■	■	■
3. Προσέλκυση νέων πελατών/καταναλωτών, αύξηση μεριδίου αγοράς/πρόσβαση σε νέες αγορές	■	■	■	■
4. Ενίσχυση εταιρικής εικόνας - προσέλκυση νέων ταλέντων και διατήρηση ανθρώπινου δυναμικού	■	■	■	■
5. Μεγαλύτερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση	■	■	■	■
6. Ανταπόκριση στις απαιτήσεις των μετοχών και άλλων ενδιαφερομένων μερών	■	■	■	■

■ 1^η προτεραιότητα ■ 2^η προτεραιότητα ■ 3^η προτεραιότητα

Σημείωση: Κλίμακα ιεράρχησης βάσει βαθμολογίας, στην κλίμακα 0-6: 1^η προτεραιότητα >=4, 2^η προτεραιότητα >=3, 3^η προτεραιότητα <3

Επιπλέον γραφήματα

Ευκαιρίες μετάβασης ανά κλάδο και περιοχή δραστηριοποίησης

Παράγοντες κινητοποίησης	Κλάδος						
	 Εμπόριο	 Κατασκευές	 Μεταποίηση	 Μεταφορές/ Αποθήκευση	 Ξενοδοχεία/ Εστιατόρια	 Πρωτογενής Παραγωγή	 Υπηρεσίες
1. Ανάπτυξη έρευνας & καινοτομίας και υιοθέτηση καλών πρακτικών σε θέματα Κυκλικής Οικονομίας	■	■	■	■	■	■	■
2. Ευαισθητοποίηση, επιμόρφωση και επιβράβευση καταναλωτών	■	■	■	■	■	■	■
3. Οικονομικά κίνητρα για την ενσωμάτωση αρχών Κυκλικής Οικονομίας	■	■	■	■	■	■	■
4. Επάρκεια υποδομών ανάκτησης/ανακύκλωσης	■	■	■	■	■	■	■
5. Διαμόρφωση κατάλληλων συνεργασιών στην αλυσίδα αξίας	■	■	■	■	■	■	■
6. Πρόσβαση σε χρηματοδότηση με ενσωμάτωση κριτηρίων Κυκλικής Οικονομίας	■	■	■	■	■	■	■
7. Προσδιορισμός προδιαγραφών για δευτερογενή υλικά και βιώσιμα προϊόντα	■	■	■	■	■	■	■
8. Κατάλληλο ρυθμιστικό πλαίσιο και πλαίσιο παρακολούθησης	■	■	■	■	■	■	■
9. Οικονομικά αντικίνητρα απόρριψης προϊόντων	■	■	■	■	■	■	■
10. Ανταγωνιστική αγορά δευτερογενών υλών	■	■	■	■	■	■	■

■ 1^η προτεραιότητα ■ 2^η προτεραιότητα ■ 3^η προτεραιότητα

Σημείωση: Κλίμακα ιεράρχησης βάσει βαθμολογίας, στην κλίμακα 0-10: 1^η προτεραιότητα >6, 2^η προτεραιότητα 4-6, 3^η προτεραιότητα <4

Παράγοντες κινητοποίησης	Περιοχή δραστηριοποίησης			
	Αττική	Βόρεια Ελλάδα	Κεντρική / Νότια Ελλάδα	Νησιά
1. Ανάπτυξη έρευνας & καινοτομίας και υιοθέτηση καλών πρακτικών σε θέματα Κυκλικής Οικονομίας	■	■	■	■
2. Ευαισθητοποίηση, επιμόρφωση και επιβράβευση καταναλωτών	■	■	■	■
3. Οικονομικά κίνητρα για την ενσωμάτωση αρχών Κυκλικής Οικονομίας	■	■	■	■
4. Επάρκεια υποδομών ανάκτησης/ανακύκλωσης	■	■	■	■
5. Διαμόρφωση κατάλληλων συνεργασιών στην αλυσίδα αξίας	■	■	■	■
6. Πρόσβαση σε χρηματοδότηση με ενσωμάτωση κριτηρίων Κυκλικής Οικονομίας	■	■	■	■
7. Προσδιορισμός προδιαγραφών για δευτερογενή υλικά και βιώσιμα προϊόντα	■	■	■	■
8. Κατάλληλο ρυθμιστικό πλαίσιο και πλαίσιο παρακολούθησης	■	■	■	■
9. Οικονομικά αντικίνητρα απόρριψης προϊόντων	■	■	■	■
10. Ανταγωνιστική αγορά δευτερογενών υλών	■	■	■	■

■ 1^η προτεραιότητα ■ 2^η προτεραιότητα ■ 3^η προτεραιότητα

Σημείωση: Κλίμακα ιεράρχησης βάσει βαθμολογίας, στην κλίμακα 0-10: 1^η προτεραιότητα >6, 2^η προτεραιότητα 4-6, 3^η προτεραιότητα <4

Επιπλέον γραφήματα

Εμπόδια μετάβασης ανά κλάδο

Εμπόδια	Κλάδος						
	 Εμπόριο	 Κατασκευές	 Μεταποίηση	 Μεταφορές/ Αποθήκευση	 Ξενοδοχεία/ Εστιατόρια	 Πρωτογενής Παραγωγή	 Υπηρεσίες
1. Έλλειψη γνώσης & αντίληψης της επιχειρηματικής αξίας της Κυκλικής Οικονομίας	■	■	■	■	■	■	■
2. Έλλειμμα επενδύσεων στον τομέα της τεχνολογίας και της καινοτομίας	■	■	■	■	■	■	■
3. Ανεπάρκεια υποδομών π.χ.ανάκτησης/ ανακύκλωσης, παραγωγής ανακατασκευασμένων προϊόντων υψηλής ποιότητας	■	■	■	■	■	■	■
4. Έλλειψη τεχνικών προδιαγραφών - Ελλιπής τυποποίηση για την αξιοποίηση δευτερογενών υλικών / κυκλικών διεργασιών	■	■	■	■	■	■	■
5. Υψηλό επιχειρηματικό ρίσκο λόγω περιορισμένου ενδιαφέροντος για κυκλικά προϊόντα & υπηρεσίες	■	■	■	■	■	■	■
6. Δυσκολία εύρεσης χρηματοδότησης για την υποστήριξη επιχειρηματικών μοντέλων Κυκλικής Οικονομίας	■	■	■	■	■	■	■
7. Ανεπάρκεια ρυθμιστικού πλαισίου	■	■	■	■	■	■	■
8. Έλλειψη ενημέρωσης καταναλωτών	■	■	■	■	■	■	■

■ 1^η προτεραιότητα   ■ 2^η προτεραιότητα   ■ 3^η προτεραιότητα

Σημείωση: Κλίμακα ιεράρχησης βάσει βαθμολογίας, στην κλίμακα 0-8: 1^η προτεραιότητα >4.5, 2^η προτεραιότητα 3.5-4.5, 3^η προτεραιότητα <3.5

Πηγές

- 1 European Commission, accessed on 15/06/2023, https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en
- 2 European Commission, European Green Deal, accessed on 15/06/2023, https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en
- 3 European Commission, accessed on 15/06/2023, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_420
- 4 European Commission, accessed on 15/06/2023, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1583933814386&uri=COM:2020:98:FIN>
- 5 Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία, 2018 (σύνδεσμος)
- 6 https://pedmede.gr/wp-content/uploads/2022/05/592_05052022.pdf
- 7 Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Νέο Σχέδιο δράσης για την Κυκλική Οικονομία, 2021 (σύνδεσμος)
- 8 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32018L0852>
- 9 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32018L0851>
- 10 European Commission, accessed on 28/02/2023, https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/farm-fork-strategy_en
- 11 <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/economy/20220228STO24218/new-eu-rules-for-more-sustainable-and-ethical-batteries>
- 12 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0904>

Legal Disclaimer

Η παρούσα έρευνα ανατέθηκε από το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και εκπονήθηκε από το τμήμα Υπηρεσιών Κλιματικής Αλλαγής και Βιώσιμης Ανάπτυξης της ΕΥ Ελλάδος.

Η έρευνα είναι ιδιοκτησία της ΕΥ και δεν μπορεί να αναπαράχθει, να διανεμηθεί ή να χρησιμοποιηθεί με οποιονδήποτε τρόπο ή σε οποιαδήποτε μορφή, αυτούσια ή εν μέρει, χωρίς την πρότερη έγγραφη συναίνεση της ΕΥ. Παρέχεται η έρευνα στο Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη προκειμένου αυτός να τη χρησιμοποιήσει για σκοπούς προώθησης της ενσωμάτωσης της Κυκλικής Οικονομίας στις Ελληνικές επιχειρήσεις, ωστόσο η ΕΥ δε θα φέρει οποιαδήποτε ευθύνη για τη χρήση αυτή.

Για την προετοιμασία της έρευνας η ΕΥ βασίστηκε σε πρωτογενείς πηγές, μέσω διεξαγωγής ηλεκτρονικής έρευνας, καθώς και σε δευτερογενείς πηγές, μέσω ανασκόπησης σχετικής βιβλιογραφίας. Οι σχετικές πηγές συμπεριλαμβάνονται στη μελέτη με τη μορφή υποσημειώσεων. Η συμμετοχή των εταιρειών (μέσω της ηλεκτρονικής έρευνας) στη έρευνα, δεν συνεπάγεται και δεν θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως έγκριση του περιεχομένου ή / και των συμπερασμάτων της έρευνας.

Τα συμπεράσματα αυτής της έρευνας είναι γενικά συμπεράσματα που βασίζονται σε συγκεκριμένη μεθοδολογία, ενώ οι προτεινόμενες πρωτοβουλίες δεν είναι δεσμευτικές και σε καμία περίπτωση δεν είναι οι μόνες πρωτοβουλίες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στη μετάβαση προς την Κυκλική Οικονομία.

Η ΕΥ δεν ευθύνεται σε καμία περίπτωση για τυχόν άμεσες, έμμεσες, παρεπόμενες ή αποθετικές ζημιές που ενδεχομένως προκύψουν από την με οποιοδήποτε τρόπο χρήση ή κοινοποίηση της μελέτης ή του περιεχομένου της.

EY | Building a better working world

Στην EY, σκοπός μας είναι η δημιουργία ενός καλύτερου εργασιακού κόσμου, παράγοντας μακροπρόθεσμη αξία για τους πελάτες μας, τους ανθρώπους μας και την κοινωνία, και οικοδομώντας εμπιστοσύνη στις κεφαλαιαγορές.

Αξιοποιώντας τα δεδομένα και την τεχνολογία, οι πολυσυνθετικές ομάδες μας, σε περισσότερες από 150 χώρες, οικοδομούν την εμπιστοσύνη μέσω της διασφάλισης της καλής λειτουργίας των επιχειρήσεων και βοηθούν τους πελάτες μας να αναπτυχθούν, να μετασχηματιστούν και να λειτουργήσουν αποτελεσματικότερα.

Μέσω των Ελεγκτικών, Συμβουλευτικών, Νομικών και Φορολογικών Υπηρεσιών μας, καθώς και μέσω των Συμβουλευτικών Υπηρεσιών Εταιρικής Στρατηγικής και Συναλλαγών, οι ομάδες της EY θέτουν καλύτερες ερωτήσεις, για να καταλήξουν σε νέες απαντήσεις στα περίπλοκα ζητήματα που αντιμετωπίζει ο κόσμος μας σήμερα.

Ο όρος EY αναφέρεται στον παγκόσμιο οργανισμό, και μπορεί να αναφέρεται σε μία, ή περισσότερες, από τις εταιρείες μέλη της Ernst & Young Global Limited, καθεμία από τις οποίες αποτελεί ξεχωριστή νομική οντότητα. Η Ernst & Young Global Limited, μια βρετανική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης δια εγγυήσεως, δεν παρέχει υπηρεσίες σε πελάτες. Πληροφορίες αναφορικά με τον τρόπο που η EY συγκεντρώνει και χρησιμοποιεί τυχόν προσωπικά δεδομένα, καθώς και περιγραφή των δικαιωμάτων των υποκειμένων σύμφωνα με τη νομοθεσία περί προσωπικών δεδομένων, είναι διαθέσιμα στον σύνδεσμο ey.com/privacy. Για περισσότερες πληροφορίες για τον οργανισμό μας, παρακαλούμε επισκεφθείτε το ey.com

© 2023 EY

All Rights Reserved.

ey.com

Επωνυμία: ΕΡΝΣΤ & ΓΙΑΝΓΚ (ΕΛΛΑΣ) Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές Α.Ε.
Διακριτικός Τίτλος: ERNST & YOUNG
Νομική Μορφή: Ανώνυμη Εταιρεία
Έδρα: Χειμάρρας 8B, Μαρούσι, 15125
Αριθμός ΓΕΜΗ: 000710901000

EY

@EY_Greece

EY Greece

eygreece

EY Greece

Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (BIAN)

Το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη ιδρύθηκε το 2008, με στόχο να αποτελέσει τον ισχυρό και δυναμικό συντελεστή των επιχειρήσεων που θέλουν και μπορούν να διαδραματίσουν ηγετικό ρόλο στην προώθηση της Βιώσιμης Ανάπτυξης στο ελληνικό επιχειρηματικό περιβάλλον.

Στόχοι του Συμβουλίου ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι:

- ▶ Η εκπροσώπηση της επιχειρηματικής κοινότητας στο δημόσιο διάλογο για τα θέματα Βιώσιμης Ανάπτυξης
- ▶ Η ολόπλευρη προώθηση της Βιώσιμης Ανάπτυξης στο σύνολο των επιχειρήσεων και η ανταλλαγή γνώσεων, εμπειριών και καλών πρακτικών
- ▶ Η ανάδειξη του θετικού ρόλου του ιδιωτικού τομέα στην προώθηση της Βιώσιμης Ανάπτυξης

Κυκλική Οικονομία

Το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη προωθεί συστηματικά την Κυκλική Οικονομία ως ένα σύγχρονο οικονομικό μοντέλο το οποίο, υπό τις κατάλληλες προϋποθέσεις, μπορεί να συμβάλλει στην κάλυψη της επενδυτικής ανάγκης της χώρας με όρους βιώσιμης ανάπτυξης. Παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις και συμμετέχει ενεργά στο Εθνικό Συμβούλιο για την Κυκλική Οικονομία, στο δημόσιο διάλογο και στη διαβούλευση για την προώθηση της Κυκλικής Οικονομίας στην χώρα.

Διεθνής Δικτύωση

Το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι μέλος του Παγκόσμιου Δικτύου του World Business Council for Sustainable Development (WBCSD), που εκπροσωπεί σε διεθνές επίπεδο τις θέσεις των επιχειρήσεων σε θέματα Βιώσιμης Ανάπτυξης και αναπτύσσει ειδικές δράσεις για τα θέματα Κυκλικής Οικονομίας.

Για περισσότερες πληροφορίες:
sevbcsd.org.gr